

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izaja vsak dan s izjemo razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redakcija, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SLOVENE

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Ljubljana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Il Bollettino No 802 Azioni aerei in Egitto

15 apparecchi nemici distrutti — La gloriosa figura del colonello Caretto

Il Quartiere delle Forze Armate comunica:

Sul fronte egiziano in tentativi di incursione contro il nostro schieramento la RAF perdeva 13 velivoli abbattuti, in vittoriosi combattimenti, dai cacciatori germanici.

Due altri apparecchi nemici raggiunti dal tiro di batterie contraeree precipitavano al suolo: un pilota veniva catturato.

Nostri bombardieri hanno condotto riusciti attacchi su centri logistici avversari.

Nota al Bollettino No 802:

Le operazioni che sui campi di battaglia dell'Oriente europeo si svolgono con accelerato ritmo, in queste settimane così dense di eventi, continuano a vedere in primissimo piano le truppe italiane: la terza divisione celere, in una serie di aspri combattimenti sveltissimi nella grande ansa del Don ha raggiunto tutti gli obiettivi ad essa assegnati tanto per la bravura dimostrata dai suoi reparti, ammirazione ed entusiasmo pienamente meritati.

Una importante testa di ponte, tenacemente

ed a lungo contesa, è stata infatti espugnata ed altre ben munite posizioni conquistate d'assalto dai nostri combattenti che; anche in questa circostanza, hanno lottato in stretta fraternità d'armi con i camerati tedeschi.

In tale cornice di audacia e di gloria spicca la figura del colonnello Amintore Caretto, comandante del 3° bersaglieri, deceduto ieri l'altro in un ospedale da campo per le ferite riportate nei combattimenti dei giorni precedenti nella zona di Baskovskoj. Egli, che portava sul petto quattro volte i segni del valore, si era distinto durante l'attuale campagna in Russia alla testa del suo splendido reggimento decorato recentemente di medaglia d'oro. Mentre perdura la eco delle audaci azioni dei mas nelle acque di Feodosia e dei nostri cacciatori del 21° gruppo nel cielo del Volga, il sacrificio del Colonnello Caretto dà nuova luce all'eroico contegno dei soldati italiani ai quali ieri uno dei più illustri condottieri dello esercito germanico ha voluto rendere alto spontaneo omaggio per il sostanziale contributo alla grande vittoriosa battaglia in corso. (Stefani.)

Vojno poročilo št. 802

Letalski boji v Egiptu

15 sovražnih letal sestreljenih

— Slavni lik polkovnika Caretta

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Na egiptovskem bojišču je angleško letalstvo, poskušajoč napasti našo razvrstitev, izgubilo v zmagovitih bojih z nemškimi lovci 15 letal. Dve nadaljni sovražni letali sta padli na tla, zadeti od izstrelkov protiletalskega topništva: en pilot je bil zajet.

Naši bombniki so izvedli uspešne napade na nasprotna taborišča.

Rim, 8. avgusta. AS. Dodatek k vojnemu poročilu 802: Vojni nastopi, ki se na evropskem vzhodu pospešeno razvijajo v teh dogodkih polnih tednih, kažejo v prvi vrsti na italijanske čete: tretja hitra divizija je v vrsti ostrih bojev v velikem donskem kolenu dosegla vse določene cilje in je z junaštvom svojih oddelkov popolnoma zaslužila občudovanje in navdušenje.

Naši borci, ki so se tudi v tej priložnosti bo-

rili v tesnem oboroženem bratstvu z nemškimi tovariši, so v naskoku zavzeli važno mostišče, za katerega so se junaško in dolgo borili ter druge dobro utrjene postojanke.

V okvir te smelosti in slave spada lik polkovnika Amintore Caretta, poveljnika 3. bersaglierskega polka, ki je umrl včeraj v neki vojni bolnišnici zaradi ran, ki jih je prejel v bitki pri Baskovskoj. On, ki je nosil na prsih štiri odlikovanja, se je izkazal pri sedanjih bojih v Rusiji na čelu svojega sijajnega polka, ki je bil pred nedavnim odlikovan z zlato kolajno. Medtem, ko se odmevajo junaški nastopi naših hitrih čolnov v leodozijskih vodah in naših lovcev 21. skupine nad Volgo, meče žrtev polkovnika Caretta novo luč na junaško zadržanje italijanskih vojakov, ki jim je blagovolil včeraj eden najslavnejših voditeljev nemške vojske izreči spontani poklon za bistveni prispevek k veliki zmagovalni bitki.

Spomenu Bruna Mussolinija

Duce na Brunovem grobu — Spominske slovesnosti v Forliju in Pisi

Forli, 8. avg. AS. Spominske slovesnosti za Brunom Mussolinijem so potekale v Forliju med ganjenim spominjanjem ljudstva.

Ob 9 je na železniško postajo došel Duce v spremstvu digne Rachele, Brunove vdove, grofice Ciano in sina Vittoria s soprogo. Sprejela sta jih grof Galeazzo Ciano ter tajnik stranke, ki je poprejel z zveznim tajnikom iz Forlija šel v Predappio, kjer je v imenu stranke položil lovorjev venec na Brunov grob.

S postaje so nadaljevali pot na pokopališče S. Cassino v Pennino, kjer so se Duce in njegovi v strogi utmudenosti ustavili pred Brunovo grobnico ter se udeležili maše v kripti.

V Forliju so na letališču ob 8 imeli mašo, katere se je v družbi zastopnikov iz Forlija udeležil general Porro, poveljnik letalskega oddelka.

Ob 10 je v forlijski stolnici bil slovesen Requiem. Sveliče je bilo v žalni obleki. Po obširnih njegovih ljutih so bili razporejeni oboroženi oddelki GIL-a, okoli mrtvaškega odra pa so stali letalci, pešci in miličniki z drugimi oboroženimi zastopniki iz posadke. Ob velikem oltarju so bile zastave forlijskega fašizma s praporom 82. legije Benito Mussolinij, zastave vojaških oddelkov in bojnih divizij združeni. Po stranskih ladjah ob bila zastopstva krajevnih skupin in ženskih fašistovskih organizacij. Na oder je bil položen šop rož s sinjim trakom in nasproti odru je stal strežnik kapitana Bruna Mussolinija.

Verske slovesnosti so se udeležili tajnik stranke, general Porro kot zastopnik podtajnika za letalstvo, prefekt, zvezni tajnik, senator Morgagni, nar. sv. Mezzasoma, glavni podpoveljnik GIL-a, nadzornice stranke in GIL-a, zastopniki pokrajinskih oblasti ter številna druga zastopstva, med njimi bojovniki in tisti, ki so se vrnili iz vojne. Dalje so bili navzoči comm. Thaon di Revel, za zastopstvo fašistovskih organizacij v tujini nadzornik grof Laterchi, tajniki in dostojanstveniki italijanskih fašistovskih organizacij v Nemčiji. Slovesno službo božjo je imel škofjski vikar, ki mu je asistiral škof. Ta je tudi blagoslovil oder, oddelki GIL-a in vojske pa so pozdravili z orožjem.

Ob koncu opravila v stolnici je tajnik stranke šel v letalski zavod GIL-a, ki se imenuje po Brunu Mussoliniju. Z njim so šli tudi zastopniki oblasti in stranke ter razna zastopstva. V Planetni dvorani se je poklonil pred Brunovim spomenikom ter v imenu vodstva stranke položil venec. Druge venec so položili v imenu podtajnika za letalstvo in v imenu forlijskih črnih srajc. Nato so se v veliki dvorani abrali organiziranci GIL-a in mladih Italijank, ki se udeležujejo narodnih mladinskih delovnih tekem. Pred njimi je polkovnik pilot Moore, poveljnik zavoda obujal spomin na junaško žrtev stotnika Bruna Mussolinija, ki je pred letom dni našel junaško smrt. Nato je tajnik stranke izročil vojnim sirotam ter otrokom potrebnih bojevnikov iz forlijskega fašija hranilne knjižice, ki jih je poklonila zveza bojevnikiš fašistov. Eksc. Vidussoni se je prijazno pogo arjal z navzočimi, katerim je povedal ne-

kaj bodrilnih in tolažilnih besedi. Nato je obiskal v spremstvu podpoveljnika GIL-a Sellania tudi prostore, kjer potekajo mladinske delovne tekme.

Na Brunov grob v Predappiu je rimski podguverner Uccelli položil lovor s Kapitola. Popoldne se je odpravilo v Predappio nekaj tajnikov italijanskih fašistovskih organizacij v Nemčiji ter majhno zastopstvo italijanskih delavcev iz Nemčije, ki so se poklonili pred Brunovim grobom. Voditelji in delavci, ki so opravili ta obred na pokopališču S. Cassiana v Penninu, so Bruna Mussolinija poznali in so se zani ljubše zanimali ob nekem potovanju, ki ga je naredil pred svojo junaško žrtvijo. Spremljal jih je poslanik Dino Alfieri.

Pisa, 8. avgusta. S. Včeraj zjutraj je bil na kraju, kjer se je pred letom dni dogodila nesreča, s svečanim obredom vojaškega značaja ob navzočnosti zastopnikov oblasti in stranke odkrit steber v spomin slavnih padlih: poveljnika pilota Bruna Mussolinija in njegovih junaških letalskih tovarišev: poročnika pilota Vitalini Secconi Francesca ter narednika mehanika Trezzini Angela.

Spominski steber, ki je bil postavljen na pobudo krajevne občine in izdelan po načrtu akademika Marcella Piacentinija, nosi na vrhu rimskoga orla, pod katerim je napis: Tukaj so 7. avgusta ob letalski nesreči izgubili življenje pilot in atlantski letalec Bruno Mussolini, poročnik pilot Francesco Vitalini Sacconi in narednik mehanik Angelo Trezzini, atlantski letalec. Za prvo obletnico njihove smrti za domovino je bil postavljen ta steber v vekoviti spomin.

Vsi fašisti in pisansko ljudstvo so sodelovali pri tej slovesnosti. Navzoči so bili podtajnik stranke Farnesi, državni tajnik v notranjem ministru Buffarini-Guidi, državni tajnik za letalstvo Fougier, pisanski in livornski prefekt. Zbrale so se velike skupine pisanskega fašija, mladinskih organizacij, množica delavstva in ljudstva ter bataljon oboroženih sil. Steber je bil ovit v tribarvno, spodaj na podnožju pa so bili venci tajnika stranke, državni podtajnikov za notranje zadeve in letalstvo, rimskega guvernerja, pisanske občine ter vojaškega in letalskega poveljstva. Ob straneh so bili razpostavljeni oddelki letalcev, ki so izkazali čast.

Podtajnik stranke je v grobni tišini povzdigoval pomen žrtve Bruna in njegovih tovarišev, ki so padli v slavo domovine in za veliko Italijo, ki jo je proroško napovedoval Duce. V imenu stranke je nato odkril spomenik, izročil v varstvo prebivalstvu tamkajšnje zemlje, ki se je izkazalo po svoji zvestobi in vzgledni delavnosti. Ko je podtajnik poklical poziv in so vsi navzoči odgovorili s »Tukaj«, je pisanski nadškof blagoslovil spominski steber. Potem je pa množica s skvadristi korakala mimo stebra.

San Remo, 8. avg. AS. Ob prvi obletnici smrti stotnika pilota Bruna Mussolinija se je včeraj zjutraj razvila resna slovesnost v parku veličastnega okrevališča letalskega ministrstva, ki se dviga na čarobnem griču Berigo in ki mu po

Novi uspehi na kavkaškem bojišču

30 km pred Krasnodarom — Armavir in Kurganaja zavzeta — Nemške podmornice so zopet potopile 15 angleških in ameriških ladij z nad 103.000 tonami

Hitlerjev glavni stan, 8. avgusta. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na kavkaškem področju neumorno zasledovanje sovražnika. 30 km severno in severovzhodno od Krasnodara so nemške čete predrele postojanko sovražnih tankov v jarkih. Hitri oddelki so dosegli reko Labo. Po trdem boju sta bili zavzeti mesti Armavir in Kurganaja. Letalstvo je bombardiralo kolone, ki so korakale pred nekaterimi tanki ter promet in vkrcavanja na črnomoški obali.

Severno od Sala so nemške in romunske čete pri izredni vročini in ob zaigranem sovražnem odporu zavzele nadaljni prostor in v obrambi pred protinapadi uničile 23 sovražnih tankov.

V velikem donskem kolenu so nemške čete ponovno prešle v napad severozahodno od Kalača. Močne letalske skupine so posegale v kopenske boje ter razbijale sovražne sile na prehodih preko Dona.

Obrambna bitka pri Rzevu se je razširila na nadaljne odseke. Težki boji še trajajo. Na več mestih so bili Sovjeti v protinapadu odbiti. Bojna letala so se v številnih napadih vrgla posebno na sovjetske čete, tanke in zbirališča vozil. Boljševiki so imeli zopet visoke izgube v ljudeh in gradivu. Ena tankovska divizija je uničila v teh bojih 6. in 7. avgusta 54 sovražnih tankov.

Na bojišču pri Volhovu in pri Leninogradu je bilo v delnih bližinskih bojih odbitih več sovjetskih napadov in sovražne postojanke je razbil učinkovit topniški ogenj.

V Finskem zalivu je bila zadeta sovražna stražna ladja.

V Egiptu so nemška in italijanska bojna letala obstreljevala angleško topniške postojanke in zbirališča vozil.

Nemški lovci so v zračnih bitkah sestrelili 13 angleških letal. Eno lastno letalo je bilo izgubljeno.

V jugozahodni Angliji so bojna letala s težkimi bombami podnevi napadla vojaške važne cilje in povzročila požare ter eksplozije. Zadnja noč so bila bombardirana pristanišča in oboroževalne tovarne na angleški in škotski vzhodni obali kakor tudi na vzhodnem delu srednje Anglije.

V noči na 6. avgust je prišlo v Rokavu do bitke med nemškimi iskalci min in osmimi angleškimi hitrimi čolni, v kateri sta bila dva sovražna čolna tako težko poškodovana, da je računati na

njuno izgubo. Drugi čolni so bili zadeti. Na istem področju je isto noč več flotil angleških hitrih čolnov brezuspešno ponovno napadlo nemško spremljavo, ki so jo spremljali iskalci min. V tej bitki, ki se je deloma odigravala v veliki blizini, so bile uporabljene strojne in ročne bombe; našim čolnom se je posrečilo potopiti en angleški čoln, zažgati drugega, katerega potopitve ni bilo mogoče opaziti, pet nadaljnih pa poškodovati.

Kakor je bilo objavljeno že v posebnem vojnem poročilu, so naše podmornice v severnem Atlantskem morju potopile v tridih napadih na močno zavarovane spremljave ameriške in angleške plovbe 7 ladij z 79.000 tonami in eno stražno ladjo. V srednjem Atlantskem morju, v ameriških vodah in pred pristanišči na zahodni afriški obali je bila žrtev njihovih torpedov nadaljnjih osem ladij s 54.181 tonami ter en ameriški rušilec. Med potopljenimi ladjami je bil velik parnik z municijo kakor tudi s tanki in letali naložena ladja, ki je bila na poti v Aleksandrijo. Z uničenjem teh 15 ladij z nad 103.000 tonami so zadale naše podmornice nov težak udarec angleškemu in ameriškemu preskrbovalnemu brodomstvu.

Stockholm, 8. avg. AS: Londonski dopisnik lista »Aften Tidningen« pravi, da je angleški parlament odšel na počitnice v času, polnem napetosti bodisi glede indijske krize, ki je dosegla višek, bodisi glede obupnega položaja v Rusiji, kjer nemške in zavezniške armade vedno huje pritiskajo proti Kavkazu. »Times« je objavil naslednje poročilo svojega posebnega dopisnika z ruskega bojišča: Južno od Stalingrada se mora rdeča armada še vedno umikati. Stalingrad sam je v nevarnosti, čeprav so Rusi izvedli več protinapadov, niso mogli ustaviti sovražnega pohoda. niti mu preprečiti prihoda novih okrepitev. »Daily Express« pa pravi, da se je Timošenko že dovolj umikal in da je nastopil trenutok, ko mora misliti na odločen odpor, če noče, da bo vse izgubljeno. Stalingrad je v nevarnosti. Že danes so zveze med vzhodnimi in zahodnimi sovjetskimi armadami malenkostne. Zakaj Timošenko ne dela? Na to je odgovoril komentator ruskega radia Gabrilov, ki je dejal, da je položaj brez dvoma poslabšal in da so Nemci pokazali nedvomno premoč ne samo v zraku, marveč tudi v tankih.

Pregled po bojiščih

Ljubljana, 8. avgusta.

V Egiptu je položaj vedno bolj ugoden za Os. Osne sile so si uredile nova letališča na osvojenem ozemlju in oddal lahko pošiljajo svoja letala nad Aleksandrijo in Suez. Sovražni napad na italijanski konvoj v Sredozemlju se je izjalovil. Angleži, ki so prej napadali z ladjami, uporabljajo zdaj le še torpedna letala. Neugoden Auchinlekov položaj pa daje vedno več poguma protiangelskim krogom v Egiptu, ki so morali doslej molčati. Kakor indijsko, tako tudi egiptovsko ljudstvo pričakuje svojo osvoboditev v zmagi sil trojne zveze.

V Rusiji je nemška in zavezniška oklepna armada dosegla nove uspehe na svojem pohodu proti Kavkazu. Hitri oddelki so zasedli Kropotkin ob reki Kubanj, potem Tihorjeck, severno od Armavira ter Timoševska. Prvi nemški oddelki se že bližajo Krasnodaru, druge kolone pa so le še 50 km pred petrolejskim ležiščem Majkopom. Važno je tudi dejstvo, da je pretrgana železniška zveza med Črnim in Kaspijskim morjem. Nemške in romunske čete napredujejo tudi v velikem donskem kolenu, kamor je Timošenko vrgel precej svojih svežih rezerv v protinapad in se polagoma bližajo Stalingradu.

Sovjetskim oddelkom, ki jim je poverjena obramba kavkaške pokrajine, poveljuje Vorosilov. Vorosilov pa ne more več računati na pomoč iz Moskve, ker je zveza med Kavkazom in Moskvo

že od 21. julija pretrgana. On lahko računa le na oddelke, ki so se umaknili iz Rostova proti Krasnodaru in Novorosijsku ter na kavkaške in ono sovjetske oddelke, ki so v Iranu.

Južne sovjetske armade se torej nahajajo pred neizogibno katastrofo. Celo London in Washington si ne delata več utvar o bodočem razvoju dogodkov, čeprav sovjetsko vrhovno poveljstvo od časa do časa izdaja poročila o »uspešnih Timošenkovih umikih« ter o pripravljeni sovjetski obrambi na severnih obronkih Kavkaza. V zvezi s težavnim Staljinovim položajem se je raznesla novica, da bo Churchill z letalom odpotoval v Moskvo. Obe anglosakshi prestolnici sta naglo sporočili, da Churchill ni šel v Moskvo in da tudi nima namena potovati v Moskvo. Namesto njega je odšel v Moskvo angleški poslanik, kamor je prispel tudi poseben Rooseveltov odposlanec general Hollett Brandley, ki je prinesel Stalinu novo Rooseveltovo poslanico. Stalin je nujno sklical ameriške, angleške in nekatere begunske diplomate v Moskvo, da bi jim povedal, kako mu je hudo pri sreju nujna pomoč in ustanovitve druge fronte. Golovo je dobil razpodbudne besede in lepe obljube, ki pa ne bodo mogle zaustaviti nemškega in zavezniškega napredovanja na jugu.

Stalin zopet prosi za pomoč

Zeneva, 8. avgusta. 9S. Svcarski listi pišejo o zavezniški konferenci v Moskvi, ki jo spravljajo v tesno zvezo z zadnjimi porazi ruskih armad. Zelo verjetno je, — piše »Tribuna de Lausanne«, — da bodo na sestanku v Moskvi obravnavali vprašanja, ki so v zvezi z dobavljanjem pomoči Sovjetom in z drugim bojiščem. Osi nasprotniki niso mogli izpolniti svoje vojaške naloge in Sovjetska Zveza se pritožuje, da mora sama prenašati vso težo osne vojne sile. Ruska armada mora nujno nadomestiti velike količine vojnega gradiva, ki jih je zgubila v zadnjih bitkah ob Doncu, Donu in na Kavkazu. Toda kako naj prispe orožje v Rusijo, ko pa deluje nemško letalstvo ob celi atlantski obali tja do Ledenege morja, kjer je potopilo veliko angleško-ameriško spremljavo? Zato je bila sklicana konferenca v Moskvi, da bi preučila predloge sovjetskega glavnega stana za zmanjšanje pritiska na vzhodno bojišče. Kot prvo in uspešno sredstvo predlagajo Rusi v ta namen ustanovitev drugega bojišča. Ker pa skoro nepremagljive ovire onemogočajo uresničenje tega predloga, bodo pregledali tudi razne druge možnosti.

Poglavnik na potovanju v Bosni

Zagreb, 8. avg. AS. Poglavnik se je vrnil z večdnevnega potovanja po bosanskih krajih, kjer so nemške in hrvaške čete popolnoma uničile in izgnale partizane. Poglavnik so spremljali nemški poslanik v Zagrebu, nemški vojaški pribočnik v Zagrebu ter več hrvaških ministrov. Prebivalstvo je priredilo prisrčen sprejem predsedniku svoje vlade.

Državno taborišče za naraščajnike GIL-a

Te dni je iz prestolnice odpotovalo nekoliko anavagardistov ter pokrajine v državno taborišče, kjer se učijo bodoči naraščajniki GIL-a. To je prvič, ko tudi slovenski člani orga-

nizacije obiskujejo tak tečaj in smo prepričani, da bodo izšli iz njega primerno pripravljani, da jih bo Zvezo poznal Italijanske liktorske mladine v Ljubljani lahko uporabilo v organizaciji.

Zaščita sadovnjakov in vrtov pred slano

Slana nam pove, da se je skladila rastlinska površina pod ničlo. Spomladi, ko je še rastlino nežno, je ohladitev njenega tkiva pod ledišče tako škodljiva, da zamori v večini primerov celoten rastlinski organizem. Torej strupeni učinek slane ni v slani sami, ki ni nič drugega kot zmrznila rosa, oziroma zmrznila (sublimirani) zmrazni hlapci, ampak v ohladitvi rastlin pod ledišče. Zaščita pred slano je bila torej v uporabi gotovih načinov, ki bi ovirali prehod ohladitve rastlinske površine. Ti načini nam bodo znani, ako so nam znani fizikalni procesi ohladitve rastlinske površine. Zato se moramo seznaniti z bistvom slane kot meteorološkimi (vremenskim) pojavom.

Pomladanska slana nastopa v pretežni večini ob lepem in mrzlem vremenu. Ko se po hladnem deževju nebo zjasni, se pričena ponoči zaradi izžarjevanja nagla ohladitev celotne zemeljske površine, včasih tudi površino rastlin. Tako se sladi že v prvih nočnih urah zemeljska (oziroma rastlinska) površina bolj kot zrak in ta razlika narašča proti jutru. Toplinska razlika je tem večja, čim manj vodnih hlapov vsebuje zrak in čim mirnejše in jasnejše je ozračje. Tako so znani primeri iz Ljubljani, ko znaša temperatura zraka (ob jutranjih urah) +6 stopinj, a travniki in polja so bela od slane! Pogosteje pa pada slana, kadar znaša temperatura zraka par stopinj nad ničlo. Pojav slane pri temperaturi zraka pod ničlo je v pozni pomladi zelo redek. Zato se obramba pred slano nastavlja v prvi vrsti na te primere, ko so tla shlajena pod ničlo, zrak pa nad ničlo. Da ubranimo rastlino pred slano, moramo torej čim bolj zmanjšati toplinske razlike med zrakom in rastlino. Kako pa to dosežemo? Tu bom naštel par znanih načinov, ki bi bili uporabni tudi v naših krajih.

Najbolj stara in priljubljena metoda je uporaba dimnega zastora. Znano je namreč, da ne nastopa slana pri oblačnem vremenu, ker reflektirajo oblaki nevidne toplotne žarke, ki odvajajo toploto od zemeljske površine v vesolje. Zato je pri oblačnem vremenu rastlinska (oz. zemeljska) površina le neznatno hladnejša od zraka (ob jutranjih urah). Kadar je nebo jasno in napovedovalec slane (to je instrument, ki se dobi v vsaki optični trgovini), ali vremenska centrala napoveduje za jutranje ure slano, potem jo lahko preprečimo, ako ustvarimo umetne oblake. Najbolj preprosto sredstvo je dim. Težava je le v tem, kako preprečiti preneglo razpršitev dima in kako narediti, da bi ta na debelo pokrival celoten sadovnjak, oziroma zelenjavo. Važno je tudi, da je proizvodnja dima čim cenejša in da ne bi potrebovali komplicirane aparature. Kot snov za proizvodnjo dima je najboljša lematična stena smeti, zlasti nekoliko vlažne: krpe, listje, slamo, gnile kose itd. Za to namenjene smetišne kope je treba namestiti na skrajnih štirih vogalih sadov-

njaka in še eno v njegovem centru. Smisel take razporeditve je v tem, da ne bi odnašal veter spremenljive smeri (ki ponoči pogostokrat za dlake ni opazljiv, a vendarle redno nastopa!) dimne oblake proč od sadovnjaka. Da se ne bi dim razpršil in da bi se trdno držal nad sadovnjakom, je treba napraviti zrak (v sadovnjaku) čim bolj vlažen. Vlažno namreč obteži fine delce dima (dim sestoji iz mikroskopskih trdih delcev) in ga tako veže, da se drži pri tleh in se le počasi razprši. Zato je treba tla namočiti tako, da so mokra kot pri hudem deževju.

Drugi način borbe proti slani bi bil v namakanju samem: mokra tla težje gubijo toploto kot suha in zato težje podlegajo slani. Ker se zrak hladi predvsem zaradi stika s tlom, je razumljivo, da bo tudi njegova temperatura nad mokrim tlom višja kot nad suhim. Poleg tega nastopa zaradi visoke vlažnosti (zaradi mokrih tal) v toku noči talna megla, ki ščiti (kot dim, oz. oblaki) pred nadaljnjo prehudo ohladitvijo. Ta način obrambe pa seveda ni tako zanesljiv kot zaščita z dimom.

Drugi načini obrambe pred slano so povezani z visokim tehničnim razvojem kraja in so poleg tega dragi (n. pr. uporaba električne kurjave). Zato se njihova uporaba obnese le v primerih, če gre za ogromne plantacije (n. pr. v Ameriki) in za nas torej ne pride v poštev.

V primerih, kadar pada tudi temperatura zraka pod ničlo, je obramba pred slano težavnejša in zahteva nepretrgano polivanje vrtnih tal in dreves s svežo vodo, obenem pa še dimno zaščito.

Vsak kmetovalec mora torej v prvi vrsti ure-

Reja angorskih zajcev je zelo dobičkanosna

Ljubljana, avgusta.

Rejci malih živali so se zadnji dve leti v Ljubljani pokrajini vrgli pretežno na reja takih kunccev, ki se hitro plode in katere goje predvsem zaradi mesa in kože. To je sicer razumljivo, ker hoče tak rejec pač tudi v preskrbi mesa zase doseči nekako avtarkijo in reja raznih pasem zaradi mesa kljub vsemu ne zahteva toliko dela, kakor reja žlahtnih angorskih kunccev, katere redimo predvsem zaradi volne. Dasi zahteva reja pasem, kakor ovnačev, belgijcev, čimčilev itd., res mnogo truda, vendar se odda več ne toliko, kakor pa ga zahtevajo angorski kunce, če hočemo imeti od njih res dovolj fine volne.

Reja angorskih kunccev je pri nas novejša značaja. Pred kakimi desetimi leti je komaj vedel zanje kak ljubitelj. Prvi rejci angorskih kunccev so našli celo na neko nezaupanje in posmeh, češ, saj ni mogoče, da bi bila volna od domačih zajcev kaj vredna in kdo naj jo tudi kupuje, saj je dovolj uvožene ovčje volne!

Angorskemu kunču je pri nas pomogla do ugleda šele moda. Po raznih evropskih središčih mode so ženske kaj hitro spoznale, da je volna angorskega kuncu neprimerno finejša, rahlejša in boljša od ovčje, pa tudi seveda dražja. Zenske so pričele nositi na svojih oblekah najprej razne našitke iz angorske volne, pozneje pa tudi cele jopice, žemperje in slično. Zanimanje za volno angorskega kuncu se je zaradi tega zelo dvignilo. Naša domača društva rejcev malih živali so pričela vneta propagirati rejo tega kuncu, izdajati navodila, kako ravnati s to živaljo in tudi izvažati volno angorskega kuncu, ki so jo tovarne po Evropi rade kupovale in dobro plačevale. Rejci so izražali, da se da s to volno izvrstno služiti. Znani so nam primeri, da je neka gospa imela malo farmo angorskih kunccev, približno kakih 40 živali, in je dobro izhajala samo od izkupička, ki ga je dobila z volno teh domačih zajcev.

Angorski kuncce zahteva seveda mnogo pazljivosti. Živali je treba na primer česati in čistiti, da dobe dolgo in nežno volno, pripravno za tkanje. Najboljšo volno dajejo skopljene samci. Na ljubljanskih velesejnih smo v kmetijskih razstavah videli večkrat angorske zajce.

Zadnja leta pa so pričeli prestiti in tkati volno tega kuncu tudi v naših krajih. Tako je železničarska gospodarska zadruga naredila za svoje člane predilnico in tkalnice volne ter uredila redni odkup. Tudi nekatere zasebne trgovce so uvedle odkup volne, tako da danes nikomur ni treba skrbeti, kam bo volno prodal. Za en kilogram čiste volne morejo rejci dobiti že povsem lepo obleko.

Kdor ima angorske kuncce, se mu seveda ne splača, da bi te živali kral, dokler še dajejo volno. Vendar je tudi meso angorskega kuncu prav okusno in ne zaostaja prav nič za mesom ostalih kunčjih pasem. Seveda pa kuncereji koljejo le

Dr. Henrik Steska:

Nekaj primerjav o uradniških činih

(Konec)

XII: a) ni odgovarjajočega oficirskega čina; b) 12. stopnja: podračunovodja (B), pisarniški uradnik (aplikat); C); c) ni odgovarjajočega uradniškega čina, in bi se smeli v 12. stopnjo uvrstiti pripravnik; d) X. grupa: arhivski uradniki, praktični tehniki itd.; te grupe odgovarja položaj pripravnikov za službe, za katere se zahteva popolna srednja šola.

XIII: a) ni odgovarjajočega oficirskega čina; b) 13. stopnja: pisarniški pripravnik alunno d'ordine; c) ni odgovarjajočega čin. razreda; d) ni odgovarjajočega čina.

Drugeče kakor po naši terminologiji pomenja grupa po italijanskem uradniškem zakonu kategorijo, v kateri je uradniško po svoji izobrazbi razdeljeno ter obsega grupa A uradniških položajev, za katere se zahteva fakultetna ali njej enaka izobrazba, grupa B položajev s popolno srednješolsko izobrazbo in grupa C one z nižjo srednješolsko izobrazbo. Videli smo, da pozna italijansko uradniško pravo 13 stopen, grupa A prične navadno z 11. stopnjo in neha v večini primerov s 6. pa tudi s 5. ali 4. stopnjo, le izjemoma se povzpne še višje, grupa B prične z 11. ali 12. stopnjo in doseže največ 6. stopnjo, torej polkovniški čin, grupa C pa prične s 13. stopnjo in doseže največ 9. stopnjo, t. j. čin, ki odgovarja položaju stotnika 1. razr. Povsem nekaj drugega od te razvrstitve uradništva pa je italijanska uvrstitev javnih funkcionarjev in oseb odličnega družabnega

Obiski v vojaški bolnišnici

Ljubljana, 8. avgusta.

Zenski fašjo nadaljuje s svojim dobrodelnim delom za ranjene in bolnike, ki se zdravijo v vojaški bolnišnici. Tudi včeraj je pokrajinska zaupnica prišla med bolnike in jim prinesla darila ter bodrilne besede. Delo zaupnice in njenih tovarišic iz fašje, katere jo spremljajo pri teh obiskih, visoko cenijo vsi junaški ranjeni, ki vidijo v fašistkah v Ljubljani svoje dobre sestre, katere jim izražajo zahvalo za to, da so se odločno borili za zmago italijanskega orožja.

Darilo zavoda Emona fašističnemu Dopolavstvu

Emona, zavod za kmetijsko in nepremičnino, je nakazal zveznemu tajniku za fašistični Dopolavstvo 15.000 lir. Tajnik, ki je ta znesek že prejel, je postal zavodu Emona zahvalo v svojem imenu in v imenu vseh članov Dopolavstva. Število darov narašča in od njih uživajo dobroto Italijani v Ljubljani, kariti z darilom zavoda Emona je Dopolavstvo povečalo svoje dohodek in tako lahko vodstvo uspešno ojači delo, posvečeno razvedrilu vsch.

Italijanski tečaji v Zavodu za italijansko kulturo

Vpisovanje v nižji tečaj za italijanski jezik in konverzajo se vrši ob ponedeljkih, sredo in petkih od 19. do 20. ure (ne kakor smo včeraj poročali od 17. do 18. ure). Tečaj se bo začel 17. avgusta. Vpisna tečajna pristojbina za obiskovanje znaša 25 lir. Podrobnejše informacije se dobe v Zavodu za italijansko kulturo, Napoleonov trg od 9 do 12 in od 16 do 19.

diti v sadovnjaku (oziroma vrtu) ugodno vodovodno mrežo (ni potrebno, da bi bil v pravem pomenu besede vodovod, ker zadostuje sistem potokov), da je omogočeno naglo in temeljito namakanje tal.

V. M.

Glasbeni natečaj Glasbene Matice ljubljanske

Z velikodušno poklonitvijo Duceja je bila dana Glasbeni Matici ljubljanski možnost, da je razpisala v začetku meseca novembra lanskega leta glasbeni natečaj za instrumentalne skladbe, vokalno-instrumentalne skladbe ter zborov z izvirnim slovenskim besedilom in katerega se lahko udeležijo slovenski skladatelji. O uspehu natečaja za mešane zborove, klavirske skladbe ter skladbe za violino ali kako drugo godalo in klavir, smo poročali že v letošnji velikonočni številki. Posebno razsodišče Glasbene Matice ljubljanske je pregledalo pred kratkim skladbe, ki so bile vložene za odkup. Odkup se je žrpal iz zneska 10.000 lir in 36 avtorjev je zloilo 192 skladb, od teh: 1 avtor 2 mladinska zbora, 5 avtorjev 45 mešanih odnosno moških zborov, 4 avtorji 8 skladb za godala in klavir, 2 avtorja 5 orkestralnih del, 4 avtorji 6 del za manjše ansamble, 12 avtorjev 58 samospevov s spremljevanjem klavirja, 2 avtorja 10 samospevov s spremljevanjem orkestra in 6 avtorjev 38 skladb za klavir.

Odkupljena so bila naslednja dela naših skladateljev: od L. M. Škerjanca 2 mladinska zbora, 2 skladbi za violino in klavir, 1 orkestralno delo, 1 komorni trio in 1 samospev s spremljevanjem klavirja; od Šaše Santla: 2 moška, 1 mešani in 1 ženski zbor, dalje Concertino za violino in klavir ter Scherzo za dve gosli in violino; od Matije Tomca 1 mešani zbor in 2 klavirski skladbi za mladino; od Karla Pahorja 1 mešani zbor; od Vinka Vodopivca 1 mešani zbor in od Mirce Santicove 4 klavirske skladbe za mladino.

Vsa ta dela bodo izšla v prihodnjih edicijah Glasbene Matice in tudi ti izdatki se bodo žrpali iz subvencije, poklonjene od Duceja. Poleg tega je odkupila Glasbena Matica še 6 Škerjančevih samospevov za glas s spremljevanjem orkestra in 2 njegovi simfonični deli, od Santla pa Sonato za čelo in klavir ter Anamitski motiv za violino in klavir. Ta dela se za enkrat ne bodo izdala ter bodo izročena študijskemu arhivu izvirnih slovenskih skladb, ki je posebni del glavnega matičnega arhiva.

Razsodišče je pravkar pregledalo tudi simfonične skladbe in vokalno-instrumentalna dela. Za vsako skupino sta vložila po dva avtorja vsak po eno skladbo. Razsodišče za ta dela ni predlagalo nobene nagrade, pač pa odkup kantate za mešani, ženski zbor, alt, bas-solo, orkester in orgle. Krizev pot, ki ga je komponiral na besedilo Vide Tauferjeve skladatelj prof. Matija Tome.

Skupno je razpisala Glasbena Matica iz te subvencije nagrad za 26.000 lir in 15.000 lir je dodelila za tisk izvirnih del. Skupno je torej 41.000 lir za dela domačih skladateljev in udeležilo se je skupno 70 avtorjev, ki so vložili 278 skladb. To je bil največji glasbeni natečaj, kar jih je bilo do sedaj razpisanih pri nas. Nagradjena in odkupljena dela so deloma že izšla v 22 zvezkih, dočim je 16 zvezkov za izdajo popolnoma pripravljenih.

Naročajte »Slovenca«!

Gospodarsvo

Pospeševanje strniščnih pridelkov v Kraljevini

Tudi letos so bili pozvani italijanski poljedelci, naj obdelajo vsa strnišča in tako omogočijo še drugi pridelek. Ker je bilo letošnje semensko žito posebej izbrano samo iz vrst zgodaj zoreče pšenice, je bila letos v mnogih krajih setev bolj zgodnja kakor druga leta. Zato so bila mnoga polja v prvi polovici julija že strniščna polja in so čakala na ponovno obdelavo. Že nekaj let je v namakanih plodnih poljih Padove nižine navada, da kmetje, potem ko pospravijo pšenico, posadijo polja še z riževimi sadikami. S tem, da so letos žita bolj zgodaj dozorela, pa je bil dosežen potreben čas za nasaditev polne koruze, ki so jo druga leta navadno sadili v najugodnejših primerih šele konec julija. Zaradi tega ta koruza ni mogla prav dozoreti. Letos bo to mogoče, ker je bilo doseženih nekaj tako koristnih poletnih tednov in korist strniščnih pridelkov.

Vse to je bilo mogoče le zato, ker so v Kraljevini že prejšnja leta preizkušali najprimernejši način za čim večji pridelek na strniščih. Zlasti pa so mnogo storili državni in korporativni organi, ki so opozarjali na korist strniščnega obdelovanja vse kmete. Večina podeželskih hranilnic, tako Banka za poljedelstvo, Banka Napoli in druge, so dovolile znatne premije za pripravo strniščnih nasadov. Prav posebno je bilo priporočeno kmetovalcem, naj sade na strniščnih koruzo, krompir in fižol. Torej pridelke, ki ne nudijo posebnih težav v obdelovanju in ki v prvi vrsti služijo preskrbi prebivalstva z živil. Kmetje so pozivu vlade z veseljem ustregli, ponekod pa so poleg naštetih pridelkov nasadili tudi proso in sojo. Tako so n. pr. na začasnih nasadih v milanskih parkih tudi nasadili na strnišča sojo. Uspeh strniščne letine je seveda odvisen od vremena in ugodne jeseni. Z umetnimi gnojili in gnojem je bilo storjeno vse, da bo tudi strniščni pridelek bogato rodil. Vreme samo pa obeta tudi lepo bodočnost drugim pridelkom, ki bodo tako v odlič-

ni meri pripomogli k zadostni preskrbi vsega prebivalstva z živil.

Razvoj italijanske konzervne industrije. Največja italijanska tovarna za sadne in zelenjadne konzerve »Cirioc Società Generale Delle Conserve Alimentari, Roma, je preuredila svoje obrate in prodajno organizacijo ter je dala največji podarek za pospeševanje poljedelske proizvodnje. Medtem, ko je prej vodila obsežno trgovino s kavo in mesnimi izdelki, bo sedaj pospešila produkcijo mleka in sira in pridobivanje sladkorja. Nove naprave v ta namen že gradijo. Družba je v preteklem letu prevzela večino delnic Mlečne centrale v Neapolju in je močno soudeležena pri »Soc. Generale Agricola Immobiliare per il Mezzogiorno«, katere ima obsežne sadovnjake v Sessa Aurunca.

Albanija postaja pomembna tujsko-prometna dežela. Po zaslugi direktorja za tujski promet pri ministrstvu za ljudsko kulturo in propagando v Rimu so bili ob albanski obali, v albanskih planinah in ob albanskih terminalnih kopalnicah v zadnjih mesecih obnovljeni številni hoteli, nekateri pa celo zgrajeni na novo. Prav tako so bile ustvarjene potrebne zveze z avtobusi, ki naj pospešijo tujski promet v Albaniji. Med drugim so bili v Duleigno, v Podgradcu in v Petreli ter nekaterih drugih pomembnih krajih na novo odprti lepi hoteli, vsega skupaj osem.

Preskrba Hrvaške z umetnimi gnojili. Skupno s hrvaško denarno skupno je ustanovilo Društvo za kemijo in metalurško produkcijo v Pragi novo tovarno v Zagrebu. Delniška glavica znaša 50 milijonov kun. Nova tovarna bo izdelovala umetna gnojila. Praško društvo je soudeleženo tudi pri tovarni »Zorkat« v Belgradu.

Nekateri gozdovi na Hrvaškem podržavljeni. Hrvaško ministrstvo za gozdove in rudnike je prevzelo v lastno oskrbo vse tiste gozdove, ki jih je prejšnja jugoslovanska vlada v okraju Virovitica dala jugoslovanskim prostovoljcem iz prejšnje svetovne vojne.

Carine prost uvoz drv v Srbijo. Po odredbi srbskega ministrskega sveta je dovoljen carine prost uvoz drv, kar naj omogoči preskrbo dežele s potrebnimi drvni za zimo.

Razširitev podzemne železnice v Budimpešti. Ker se je v Budimpešti močno omejil promet z motornimi vozili, največ zaradi varčevanja s pnevmatikami, so nehale obratovati tudi mnoge avtobusne zveze. Mestna uprava je zato pripravila načrt, naj bi se razširila podzemna železnica. Budimpeštanska podzemna železnica je najstarejša železnica v Evropi. Žal pa obratuje še sedaj le na nekaj kilometrov dolgi progi iz središča mesta proti parku. Po načrtih nameravajo zgraditi podzemsko železnico v štirih glavnih smereh v skupni dolžini 24 kilometrov. Stroški bodo znašali 225 milijonov pengov, torej okrog 130 milijonov lir. Graditev bo podprla mestna občina in država.

Dobra letina konoplje v Rumuniji. Letos so v Rumuniji obdelali konopljo nad 40.000 oralov, torej okrog 20.000 hektarjev. Po sedanjih cenitvah bo pridelek konoplje zelo velik in bo ponekod dosegel do 1.600 kg na hektar. Pri povprečnem pridelku 1000 kg na hektar bo dosegel celotni rumunski pridelek konoplje 2000 vagonov. Ker gre za domačo porabo le okrog 500 vagonov, bo lahko Rumunija mnogo konoplje izvozila.

Na Slovaškem ni brezposelnih. V letošnjem letu so na Slovaškem zaposlili prav vse brezposelne, kar z zadovoljstvom ugotavlja trgovska in obrtna zbornica v Bratislavi.

Majhen pridelek bombaža v Egiptu. Letošnja žetev bombaža v Egiptu bo vrgla tako majhno letino, kakor je v Egiptu ne pomnijo že 30 let. V primeri z lanskim letom je padla povprečna bombaževih nasadov za več kot polovico. V prejšnjih letih je dosegla žetev bombaža 9 do 10 milijonov kantarjev. Letos pa bo dosegla komaj 3,5 milijone.

Droblne novice

Koledar

Nedelja, 9. avgusta: Janez Vianej, spoznavalec; Roman, mučenec; Verijan, mučenec; Rustik, mučenec.

Ponedeljek, 10. avgusta: Lavrencij, mučenec; Asteria, devica in mučenica; Pavla, devica in mučenica; Deusedit, spoznavalec; Domeljan, šk.

Torek, 11. avgusta: Tiburej, mučenec; Suzana, devica in mučenica; Aleksander, škof in mučenec; Digna, devica; Tavrini, škof.

Rejcem malih živali in vsakemu, ki ima kaj prostora pri hiši, sta velike in praktične važnosti in neprecenljive koristi **novi knjigi**, ki ju je izdala zveza društev „Mali gospodar“ in založila Ljudska knjigarna v Ljubljani

I. Gospodarska reja koz

56 strani s slikami. Cena Lir 12.—

II. Gospodarska reja kuncev

II. izdaja. 120 str. s slikami. Cena Lir 14.—

Naročite čimprej, da ne bo pošlo, pri

Ljudski knjigarni v Ljubljani

Pred školijo 5 — Miklošičeva cesta 5

— **Kupujte znameniti zgodovinski roman Knez Marko. Vsaka knjiga 5 lir.**

— Duhovne vaje za dekleta bodo v Lichtenturnovem zavodu od 13. do 17. avgusta. One udeležke, ki žele imeti oskrbo v zavodu, naj prinese s seboj živilske karte ali pa živila. Duhovni vaj pa se udeležujejo lahko tudi vsa ona dekleta, ki bi imela hrano doma. — V obeh primerih vaj pa prosimo da se prijavijo na naslov: Lichtenturnov zavod, Ljubljana, Ambrožev trg 8. Pričetek duhovnih vaj bo 13. avgusta ob 6 zvečer; nadaljnji spored dobite v zavodu.

— **Državnim upokojevcem!** Finančna direkcija v Ljubljani razglasa: Državni upokojeenci in upokojenke, ki jim izplačuje pokojninske prejemke finančna direkcija v Ljubljani, naj čimprej prosijo za potrdila o velikosti uslužbenškega davka, ki jih bodo potrebovali ob vpisu otrok v šolo prihodnje šolske leto zaradi odmere šolnine. Prošnjam, kolkovanim s kolkom za 4 lire, naj priložijo za vsako potrdilo kolek za 8 lir, za vsak zaproseni uradni prepis potrdila pa kolek za 4 lire. Tisti upokojeenci in upokojenke, ki plačujejo razen uslužbenškega davka od svojih pokojninskih prejemkov tudi davek po kateri drugi obliki, naj v svoji prošnji navedejo, pri kateri davčni upravi so obremenjeni za neposredni davek.

— **Kleparski pomočniki** so vabljeni, da se v nedeljo, dne 9. avgusta t. l. ob 8.30 dopoldne udeležijo sestanka v industrijskem oddelku Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva 22, I. nadst., soba št. 5. Na dnevnem redu so poleg drugega razgovor o izvajanju kolektivne pogodbe.

— **Modistke** vabimo na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. avgusta 1942 ob 10 dopoldne v Pokrajinski delavski zvezi, I. nadst., soba št. 5. Na dnevnem redu sestanka je razgovor o aktualnih vprašanjih te stroke. Pokrajinski sindikat delojemalcev oblačilne stroke — skupina modistk.

— **Hladno vreme.** Deževno vreme zadnjih dni, ki je bilo ugodno za gobe, je povzročilo, da je nastopilo pravo hladno vreme. Mnogi so tožili, da jim je tako hladno, kakor da je že nastopila pravcata jesen z gosto meglo. V soboto zjutraj je valovila nad Barjem gosta megla, ki se je šele pozno dopoldne razpršila. Da je bilo v soboto zjutraj res prav hladno, je pokazal tudi toplomer, ki je dosegel le + 8.9 C, tako nizka jutranja temperatura je navadno v zadnjih pomladanskih mesecih. V petek je bila drugače dosežena maksimalna dnevna temperatura + 19.7 C. V avgustu je bil dosežen najvišji temperaturni maksimum + 30° C 3. avgusta, najnižji + 17.8 C pa 6. avgusta. Barometer se je v času od 1. do 8. avgusta gibal med 757.5 mm do 767.6 mm. Najnižji 757.5 mm je bil 4. avgusta, najvišji 767.6 mm pa je bil v soboto, 8. avgusta.

— **Pravo vodotopno steklo**, na vse načine preizkušeno, torej res zanesljivo za vlaganje jajc, zopet v drogeriji Gregorič, Ljubljana — Prešernova ulica 5.

— **Zanimivosti iz zemljiške knjige.** Po podatkih zemljiške knjige na ljubljanskem okrajnem sodišču je bilo letos v prvih šestih mesecih po-

danih 298 predlogov za izbris dolgov. Izbrisani so bili stari dolgovi, ki so bili vključeni že pred 50 in še več leti. Na mnogih nepremičninah so bili vključeni goldinarški dolgovi, ki jih je bilo za 11.015 gld. izbrisanih. Dalje je bilo izbrisanih za 1.505.065 K dolgov, naposled za 32.558.893 dinarskih dolgov. Izbrisano je bilo naposled 532.992 lir. V maju je bilo 46 predlogov za izbris: 37.000 lir, 3.812.378 din, 36.950 K in 355 gld. V juniju je bilo 36 predlogov za izbris: 10.000 lir, 1.698.372 din, 79.036 K in 300 gld.

Ljubljana

I Svetovno znani zgodovinski roman **Knez Marko** vam je na razpolago po vseh knjigarnah in trafikah. Vsaka knjiga le 5 lir.

I Nova maša na Rakovniku. Na Veliki Smaren bo ob 10 v svetišču Marije Pomočnice na Rakovniku daroval prvo sv. mašo salezijanec g. Logar Alojzij iz Olševka na Gorenjskem. Pridigal mu bo g. dr. Frane Kniffl.

I Maša zadušnica za rajnkim dr. M. Jan Šterba-Böhm-om bo 11. avgusta ob 9 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznajenja.

I Strojepisni tečaji — novi eno-, dvo-, tri-mesečni — prične 11. avgusta. Pouk po najuspešnejši desetprstni metodi. Največja moderna strojepisnica, 60 pisalnih strojev raznih sistemov. Vpisovanje dnevno. Učnina zmerna. Informacije: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

I Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. Nov tečaj iz vseh predmetov se začne 10. avg. Pouk iz vseh predmetov (računstvo, slovenščina, zemljepis, zgodovina, prirodopis in risanje) je temeljit. Prijavljanje vsak dan od 9 do 12: Trgovski dom, Gregorčičeva 27, pritličje.

I Tečaji za popravne izpite v Trg. domu. Začetek v ponedeljek, 10. avgusta. V tečajih poučuje strokovnjaki dijake iz vseh predmetov temeljito in uspešno. Pouk je trikrat po dve uri tedensko. Dijaki dobre razlage in so vsakokrat izprašani (učnih ur je okoli 40). Učnina zmerna. Vpisovanje v tečaje dnevno od 9 do 12 (tudi v nedeljo od 10 do 12): Trgovski dom, pritličje, Gregorčičeva 27.

I Za dijake inje srednjih in strokovnih šol prične nov počitniški strojepisni tečaj 11. avgusta. Največja moderna strojepisnica, 60 pisalnih strojev. Vpisovanje dnevno. Učnina zmerna. Informacije: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

I Ravnateljstvo III. in IV. moške realne gimnazije v Ljubljani sporočata članom učiteljskih zborov in učencem, da bo sv. maša zadušnica za pokojnega profesorja Pregelja Rudolfa v ponedeljek, 10. t. m. ob 8 v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

I Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. Vpis v tečaje, kjer poučujejo gimnazijski profesorji vse predmete trikrat po dve uri tedensko po novih predpisih, traja še nekaj dni. — Učnina nizka. Informacije in vpis pri vodstvu učnih tečajev, Zrinjskega cesta 7, II. nadst., dnevno od 8 do 12.

I Popravni izpiti. Strokovni pouk za vse srednješolce. V posebnih tečajih poučujejo profesorji vsak predmet trikrat po dve uri na teden. Učnina nizka. Pri rednem posejanju in vestnem sodelovanju uspeh zagamčen. Ne odlašajte, vpišite se takoj na poljanski gimnaziji, zdaj Lichtenturnov zavod, dnevno od 8 do 12.

I Jezikovni pouk nemščine in italijanščine dobe začetniki in spretniji v obliki konverzacije v dopoldanskih ali večernih urah. Prijavite se takoj od 9 do 12 (tudi v nedeljo od 10 do 12) dnevno: Trgovski dom, pritl., Gregorčičeva 27.

I Mestne hišne davčine in pristojbine za III. četrtletje proračunskega leta 1942 so plačljive od 15. avgusta t. l. S tem opozarja mestno poglavarstvo lastnike in upravitelje hiš, da dospel občinske hišne davčine in pristojbine (vodarina, gostščina, kanalska pristojbina i. dr.) za III. četrtletje proračunskega leta 1942, najpозnejše od 15. avgusta t. l. v plačilo. Davčni zavezanci naj svojo dolžnost natančno izpolnijo, ker si bodo le na ta način prihranili vse posebne stroške kakor zaračunavanje zamudnih obresti opominarine in izvršilnih pristojbin. Po navedenem roku bo sicer moralo mestno poglavarstvo pristopiti k izvršilnim ukrepom in tako izterjati tudi zaozanke za II. četrtletje, glede katerih izjemoma ni bil že pred meseci uveden izvršilni postopek.

† Profesor Rudolf Pregelj

V sredo, dne 5. avgusta, je, kakor smo kratko že poročali, umrl v ljublj. javni bolnišnici g. Rudolf Pregelj, profesor III. moške real. gimnazije v Ljubljani. V petek popoldne smo ga spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče k Sv. Križu. Dolga je bila vrsta stanovskih tovarišev, znancev in prijateljev, tiha žalost je napolnjevala njihova srca ob bridki, vse prerani ločitvi od moža, ki je bil tako blagega in svetlega značaja, da ga je moral ceniti in spoštovati vsak, kdor ga je spoznal. Njegovo pregodno smrt obžaluje zlasti mladina, ki ji je bil ljubeč in skrben vzgojitelj skozi 36 let svoje profesorske službe.

Umril je mož kremenitega značaja, strog, resen v svojem življenju in poklicnem delovanju, a očetovski blag in skrben za mladino, ki jo je učil in vzgajal. Že sama njegova močna osebnost, ki je tako živo izražala zdravo, urejeno notranjost, je silila mladino k vestnemu izpolnjevanju šolskih dolžnosti in k pravemu vedenju, resna beseda in trda roka pa sta to zahtevalo krepko podpirali. Skozi vso to zunanjo trdoto pa je neazadržno in prepričevalno sijala vsa dobrota očetovskega blagega srca. To njegovo vzgojno moč so razen mladine v šolskih klopih čutili tudi njegovi mladi stanovski tovariši.

Ze pred letom je bil odslužil svoj 35 letni službeni rok, a ni hotel iti v pokoj, ki ga je bil tako dobro zaslužil in ga bil tudi že zelo potreben. Ze nekaj let ga je mučila bolezen in jo

moral večkrat izpreči, v izredni vni in ljubezni do poklicnega dela pa je vztrajal še dalje v vzgojiteljski službi ter bil tako dijakom kakor profesorjem najlepši vzor človeka, ki mu poklicno delo ni samo službena dolžnost, marveč življenjska naloga. Prepričani smo, da zlato zrnje njegove setve tiho kali in da v božji ljubezni, ki jo je oznanjal bolj z delom nego z besedo, zori v bogato žetev, ki bo v čast predobremu Bogu ter v korist tako iskreno ljubljene slovenski mladini in domovini.

Pokojni profesor R. Pregelj se je rodil 11. aprila 1880 v Trstu. Po vseučiliških študijah — naravoslovje — na Dunaju je l. 1906. nastopil službo kot profesor v Pazinu, kjer je ostal celih 14 let. Zdi se, da je trda, kršna istrska zemlja vtisnila njegovi duši pečat resnosti, odkritosrčnosti, poštenosti, nesebične ljubezni in čudovite življenjske vztrajnosti, njegovemu značaju pa podelila kremenitost in neomajnost v težnji za dobrim, kar vse ga je tako zelo odlikovalo v življenju. Po krajšem službovanju v Karlovcu in Zemunu je prišel na mlado gimnazijo v Murski Soboti, kjer je več let vršil ravnateljske posle. L. 1927. je bil premeščen na učiteljsko v Mariboru, l. 1935. pa kot ravnatelj nazaj v Mursko Sobotu, toda že naslednje leto je bil spet profesor na mariborski realni gimnaziji. Suhoparni ravnateljski posli ga niso veselili, bolje se je počutil kot učitelj sredi drage mladine. S premeščitvijo v Ljubljano l. 1938. je dosegel zadnjo postajo svoje bogate življenjske poti. Kjer koli je živel in deloval, je zapustil najboljši spomin, saj se je znal v svoji skromnosti in preprostosti združiti približati ljudem ter si pridobiti njihovo zaupanje in spoštovanje.

Na pragu svojega življenjskega pokoja je zaprl svoje oči, da se po trudu svojega blagoslovljenega dela spočije v blaženem pokoju pri Stvarniku, čigar resnico in ljubezen je oznanjal s svojim življenjem in delom.

I Sobotni živilski trg. Bilo je na živilskem trgu živahno vrvenje. Ljudje so kupovali zlasti lepa gorizijska jabolka, pa tudi domačih jabolč je bilo na izbiro. Poleg jabolč je bilo dalje na trgu mnogo hrusk in breskev. Paradižnikov je bilo mnogo, tako gorizijskih, kakor tudi nekaj domačih. Gospodnje so marljivo segale po sladki papriki. Živilski otok za zelenjavo je bil dobro zasaden. Zelenjave je bilo v izobilju. Mnogo je bilo solate, dalje pese, korenja in ohrovtja. Na trgu je vladal vzoren red. Hitro je bil prodan stroji fižol, tako nizki ko visoki. Na prodaj je bilo nekaj gob ob semenišču. Bile so po 4 lire liter.

I Zagarji imajo zopet delo. Ze pred kakimi desetimi leti je bil v Ljubljani kar običajen pojav žagarja, ki je hodil od hiše do hiše z veliko žago in s takozvanim skozlomo ter se ponujal, da strankam sežaga drva, bodisi meterska ali klafterska. Ti žagarji so bili nekakšen poseben stan, ki so imeli točno določeno tarifo za meter ali seženi drv, ki so jih žagali ter so tudi vedeli, pri kateri gospodinjici dobe tečno malico in kje ne. V ceni žaganja drv je bilo to vse vračunano in upoštevano. Včasih so ti žagarji tudi stali na Vodnikovem trgu in čakali, kdaj jih pride kdo iskat, ako niso stranke prišle same na njihova stanovanja. Ko so pa začeli uvajati motorne žage na bencin, ki so delale hitreje in bolj poceni, je ta stan prišel izumirati, v kolikor se niso mlajši žagarji sami oprijeli motornih žag. Prav stari meščani pa so se še vedno sem in tja držali starih navad in niso marali motor na svojih dvoriščih, temveč so raje dajali še vedno zaslužek stariim žagarjem. Vendar je bilo teh čimdalje manj. Sedaj pa so se žagarji zopet pojavili. Treba je namreč varčevati z bencinom in tako motorke le redko kje še pojejo svojo pesem. Zadnje dni so Ljubljanci dobili nekaj metrov drv in te po večini sedaj žagarji žagajo na ročni pogon, kakor nekoč. Mnogi Ljubljanci pa seveda tudi sami žagajo svoja drva, češ, da je to zdrav šport in — prihrani se pri tem dnuo za žagarja.

Ali si se že naročil na najboljše tednik »Domoljub«?

Kaj je novega pri naših sosedih?

Iz Gorizije

Nov spomenik. V počastitev spomina v izonzijskih bitkah padlih pionirjev se gradi v našem mestu nov spomenik. Delo tu nastanjenega oddelka pionirskega polka »Mario Flore«. Spomenik bo stal na levem bregu Isonza ob mostu pri Peoni.

Pravnik sv. Ignacija. Zadnje nedeljo, 2. avgusta, smo pri izletarjih, kakor po domače pravimo, slovesno praznovali god župnega patrona sv. Ignacija. Po številnih sv. mašah, ki so si sledile v dopoldanskih urah, je bila ob enajstih slovesna pontifikalna sv. maša, katero je opravil domači župnik prelat msgr. Piculini. Petje pod vodstvom mojstra g. Komela je bilo lepo, na visku.

Hlod ga je ubil. Te dni se je pripetila na Serpenizzi pri Plezzu strašna nesreča, ki je zahtevala življenje mladega delavca. V pogorju Canin sekajo les in drva ter jih po žični železnici (teleferiki) spravljajo iz oddaljenih pobočij in grap na Serpenizzo. Pri razkladanju prevoznega vagončka na Serpenizzi je bil zaposlen 30 letni Stanko Rot. Nekega dne, ko je nič hudega sluteč Rot zopet stal na svojem mestu in čakal na prihod vozička, se je težak hlod malo pred pristanom odtrgal z vagončka in treščil na tla. Nesreča je hotela, da je pri svojem padcu v polno zadel ubogega Rota. Podrl ga je na tla in mu razbil tilnik, da je siromak na mestu izdihnil. Bog se usmilil njegove duše!

Z Gorenjskega

Združenje hranilnic. V občini Bled so bile doslej tri združene hranilnice in posojilnice, ki se zato niso moge tako razvijati, kakor bi bilo želeli. Da se odpravijo ti nedostatki, bodo vse tri hranilnice in posojilnice po izvršenem pregledu likvidirane in ustanovljena nova rajfajznovka za vso občino Bled, to je za vasi: Bled, Ribno, Bohinjska Bela in Zasip.

Umril je v Hotovljah 75 letni sekirni kovač Franc Krmelj, po domače Pekale. Rajni se je razumel na ostrino korač malokdo, zato je bil znan po vsem Gorenjskem in tudi drugod, kamor je prišel na sejme s svojimi izdelki, po katerih so gozdarji, tesarji in tudi kmetje zelo povpraševali, ker so se zanesli na dobro blago.

Nov otroški vrtec v Kranjski gori. Nedavno so v Kranjski gori odprli otroški vrtec, v katerem se je vpisalo štirideset otrok. Vrtec je otvoril okrožni vodja v navzočnosti skoro vsega prebivalstva Kranjske gore. Ta vrtec je eden izmed najlepših na Gorenjskem.

S Spodnjega Štajerskega

Zetev smrti. V Mariboru sta umrla upokojena poštarica Avrelja Kraner, stara 89 let, in 64 letni bivši čevljarški mojster Simon Buechecker. V mariborski bolnišnici so umrli: 12 letni ključavničarjev sin Emil Kos iz Maribora, 41. letna žena elektrika Lucija Štimnikar iz Polzele in 31 letna gospodinjka pomočnica Ana Klavž iz Račja. V Celju je umrla zasebnica Marija Zorman rojena Legvart, v Trnovcu 75 letni Martin Urleb, v Pletovarju 33 letni Štefan Podkrajšek, v Dobrni pa 65 letni Anton Cerenak. Truplo Marjete Vertačič, ki je utonila v Dravi pri Mariboru, so potegnili iz vode pri Ormožu in prepeljali v Maribor, kjer so jo pokopali.

Jubilej celjske trdnje. Te dni je obhajala znana celjska izdelovalnica dežnikov 40 letnico svojega obstoja. V avgustu leta 1902 je Anton Fornara odprl v Mariboru izdelovalnico za dežnike, leta 1909 pa jo je preselil v Celje.

Iz Hrvaške

V Zagrebu se je tedni mudil bolgarski minister univ. profesor dr. Jecov, ki je sklenil s hrvatskim prosvetnim ministrom prof. Ratkovićem hrvatsko-bolgarsko kulturno pogodbo. Ogledal si je pri tej priliki tudi vse hrvatske kulturne ustanove.

Umril je najstarejši frančiškan. V Jajcu je umrl fra Velimir Dolic, najstarejši frančiškan na Hrvatskem. Med ljudstvom je bil zelo cenjen kot duhovnik in kot ljudski zdravnik. Dosegel je starost 90 let.

Regulacija Kulpe. V Karlovcu se je sestal odbor za regulacijo Kulpe, ki prav za prav obstoja že od Marije Terezije dalje, pa se še v 200 letih ni resno oprijel te nujne melioracijske zadeve. Sedaj so prišli tako daleč, da so začeli z delom ter imajo veliko upanje, da bodo dela na-

Naznanila

GLEDALIŠČE. Opera: Nedelja, 9. avgusta ob 16: »Trubadur«, Zaključna predstava v sezoni. Izven. — Cene od 28 lir navzdol

RADIO. Nedelja, 9. avgusta: 8 Napoved časa — Plošče v italijanščini — 8.15 Koncert organista Goffreda Giardija — 11 Prenos pete maše iz bazilike presv. Oznajenja v Firenzi — 12 Razlaga evangelija v italijanščini (O. G. B. Marino) — 12.15 Razlaga evangelija v slovenščini (O. Sekovanič) — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Komorna glasba — 13 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Operna glasba, izvajajo mladi umetniki — 13.50 Voljaške pesmi — 14 Poročila v italijanščini — 14.15 Koncert radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent Silanec — Slovenska glasba — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Inž. Novak Viktor: Obremba pred godnimi skodljinai — predavanje v slovenščini — 17.35 Koncert kmečkega tria — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Pisana glasba — 20 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.40 Operna glasba — Orkester in zbor vodi dirigent Petralija — 21.20 Predavanje v slovenščini — 21.30 Koncert pianističnega duja Seifert-Demšar — 22 Zanimivosti v slovenščini — 22.10 Godba na pihala, vodi dirigent Storač — 22.45 Poročila v italijanščini.

Ponedeljek, 10. avgusta: 7.30 Slovenska glasba — 8 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Na harmoniko igra A. Stanko — 13 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza — 14 Poročila v italijanščini — 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent Silanec — Glasba za godalni orkester — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Godalni orkester vodi dirigent Spaggiari — 17.45 Chopinova glasba — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Operna glasba — 20 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.39 Voljaške pesmi — 20.45 Ljubko glasbo vodi dirigent Gallino — 21.15 Koncert basista Toneta Petrovičiča — 22 Predavanje v slovenščini — 22.10 Koncert Adamičevega orkestra — 22.45 Poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarni: v nedeljo: mr. Sušnik, Marija trg 5; mr. Deu-Klanjšček, Gosposvetska 4, in mr. Bohinec, Cesta 29 oktobra 31. V ponedeljek: mr. Loustek, Resljeva 1; mr. Babovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška 48.

POIZVEDOVANJA. Izgubila sem v soboto popoldne v kinu Union zapusteno urico. Ker mi je drag spomin na hribo, lepo prosim najditelja, da jo odda v upravo »Slovenec«, kjer dobi nagrado.

Izgubila je petek po šestih urah večer v sredini mesta, deklica, tri bele, dolge čopce. Najditelj se lepo naproša, naj vrne iste v trgovino Fabiani in Jurjovec v Stritarjevi ulici.

predovala, kajti poljedelsko ministrstvo Nezavisne Države Hrvatske ni dalo na razpolago samo denarnih sredstev, temveč tudi pionirje vojaških edinic, ki bodo posegli v delo, tako da bo regulacija že drugo leto končana.

Lovska in godna uprava ločeni. Po posebnem odloku sta se ločila lovski in godna upravna na Hrvatskem. Godni minister je sicer tudi najvišji državni lovski mojster, toda po posameznih okrajih in lovskih revirjih bodo nastavili posebne lovske mojstre, ki bodo prevzeli od godnih referatov upravo lovov dotičnega okrajja.

Hrvatska poštna politika. Poštne razmere v Hrvatski ob prihodu v nove razmere niso bile najboljše. Zato so novi upravitelji takoj naredili desetletni načrt za zgradnjo telefonskega in telegrafnega omrežja ter sploh nastavitve osebja za brezhibno funkcioniranje pošte. Če je ob ustanovitvi Nezavisne države bilo 984 pošt nih postaj, so jim takoj v prvem letu obstoja dodali že 20 novih ter napravili več stikov z evropskimi glavnimi linijami. Najvažnejši pa je pristop hrvatske pošte k bernski konvenciji ter poštna pogodba med Nemčijo, Italijo in Madžarsko. Tudi poštanim znakom je sedanja oblast posvetila mnogo pozornosti, saj je na Hrvatskem v celoti 97 različnih pisemskih znakov prišlo to leto v promet, ki se odlikujejo po umetniški vrednosti in okusu.

Iz Srbije

Srbski poljedelski minister Kujundžić je obiskal na svojem inspekcijskem potovanju tudi Kragujevac, kjer je z županom govoril tudi o prehrani in razdelitvi sedanje žetve. Ob tej priliki je rekel, da je za nekmetsko prebivalstvo Srbije že pripravljenih 6000 vagonov pšenice

SPORT

Haegg se je zrušil

Z neugnano podjetnostjo je začel letos Gundar Haegg rušiti in naskakovati svetovne rekorde v tekah. Uspešno mu je, da je združil s svojimi imenom kar štiri svetovne znamenje, največje dogodki pa pričajo, da je precejval svoje moči. V borbi za švedsko prvenstvo v štafeti 4x150 m se je Gundar Haegg nenadoma zrušil. Da nadaljnega je dobil prepoved starta — tokrat ne od športne oblasti, temveč od osebnega zdravnika. Kaj več nam poročilo, ki ga posnemamo po dnevniku »Frankfurter Zeitung«, ne pove. Verjetno se nam zdi, da je prepoved nastopanja slavnega švedskega tekača samo začasna.

Sport v kratkem

V Novari so tekmovali v teku za prvenstvo Italije v maratonskem teku. Naslov državnega prvaka za l. 1942. si je priboril Francesco Roccati iz Turina. Pretekel je 42.105 km v 2 urah 29:45 min.

Pritožba zaradi Florijanove. »Gazzetta dello Sport« poroča iz Berlina, da je Hrvatska teniška zveza vložila protest zaradi verifikacije Florijanove za Madžarske. Florijanova, znana teniška igralka je bila jugoslovanska državljanka, nedavno pa je igrala v madžarski teniški reprezentanci. Zadnje besede o sporu zaradi Florijanove bo izrekla mednarodna teniška zveza.

O športni obnovi so razpravljali visoki funkcionarji, katere je povabil nemški športni vodja Tschammer na mednarodno atletsko prireditev v Berlinu. Prisotni so bili zastopniki Bolgarske, Finske, Italije, Hrvatske, Nizozemske, Norveške, Rumunije, Slovaške in Madžarske. Ugotovili so, da je po Evropi še vedno precej športne agilitnosti — nasprotno pa, da so osrednje evropske športne zveze preveč pasivne. Govorili so o potrebi enotne organizacije in o potrebi novih osrednjih federacij za tiste športe, katerih mednarodne zveze ne poslušajo več.

Nemski plavalci se pripravljajo na dvoje mednarodnih srečanj. Koncem meseca, 20. in 30. avgusta bodo nastopili v Zagrebu proti hrvatski plavalni reprezentanci, teden pozneje pa jih bodo gledali v Genovi, kjer bo plavalni dvoboj med Italijo in Nemčijo.

V Antwerpen so tekmovali belgijski atleti za državno prvenstvo. Najboljšo znamko je dosegel Pol Bräkman v teku na 110 m čez zapreke 14.8 sek. Omenjamo še nekaj drugih izidov: tek na 100 m Pellart 10.9 sek., 400 m 49.8 sek., 500 m Hermans 15:08.4 min., metanje kopja Ninin 51.26 m.

Eupatorija – sprehajališče

Carske vile spremenjene v sanatorije

Zelenkasto se blešči morje; nebo je jasno; sonce prijetno greje.

Obala je nizka, lahko dostopna. Zdaj razumem, zakaj so Rusi poskušali, da bi se izkrcali na tem kraju. — Brezuspješni napori! Romunski tovariši so budna straža! Kadar koli se je sovražnik približal, je pustil tu izpušeno »perje«. Mimogrede vzdolž obrežja so mi pokazali razbito ladjo. Vse polno takih ladij leži v plitvini, druga poleg druge, kakor bi spale. Artiljeriji plen ni ušel!

V Eupatoriji smo, za Sebastopolom, najvažnejšem mestu na vzhodni strani Krima. Eupatorijo so zavezniki zavzeli že v začetku meseca novembra 1941. Kljub temu, da so ga poskušali Rusi zopet osvojiti, je ostalo mesto v rokah zaveznikov.

Po navadi me spremlja major C., s katerim sem šel na romunsko komando. Tu naju je sprejel prijazen romunski »colonello«, ki govori italijansko. Bil je že v Italiji. Poln je hvale o lepoti naše dežele. Na hitro je sestavil kratak načrt in me izročil nekemu majorju, ki pozna te kraje.

Zidje ne marajo obdelovati zemlje. Eupatorija je krasen pas zemlje; prav posebni blagoslov božji je razlil čez ta lepi krimski predel. Zdi se, da je to morsko obrežje nalašč ustvarjeno, da te ozdravi s svojim balzamičnim vonjem, s svojim soncem, s morjem in s peskom. Lahke, hladne vetriče prijetno ohlaja presenečeno ozračje. Tu si odpočiješ; tu ozdraviš. Tu se ti sprostiti utrujeni živci; pljuča se prezračijo in prečistijo, da si kar ves prerojen.

Vzdolž morske obale — kilometre in kilometre daleč — se vrstijo vile za vilo; belijo se v vencu zelenja in palm in mežikajo v soncu. — V času carja je prihajalo semkaj na letovanje rusko plemstvo. Boljševiki so bili preuredili razkošne domove v — sanatorije. Najplivnejši »tovariši« so prihajali iz Moskve in so tu zapravljali čas in denar s svojimi izvoljenimi »tovarišicami«. Zadostovalo je potrdilo od mogočnika — pa si lahko preživel počitnice v tem prelepem rajju, kjer velja geslo: »Enim vse, drugim nič«.

Na pobudo Molotova — tako so mi pripovedovali — so tu naselili kolonijo Židov, da bi obdelovali polje. Toda kaj se je zgodilo? Ko so Židje zasedli hiše in odkazano polje, so pokazali ti ljudje takoj svoj pravi značaj: niso hoteli delati na polju! Sovjeti so poklicali balistične kmete; Židje pa so ostali kot njihovi — priganjači. Žid je zviti!

Kakor kaže, je v tem predelu Krima vedno primanjkovalo dobrih poljedelcev. Zaradi tega so Rusi, z velikimi obljubami, privabili romunske pastirje na krimske pašnike. Nekateri teh pastirjev so prišli celo od zahoda Krimskega polotoka.

Z majorjem sva obiskala nekatere vile. Te vile so danes popolnoma prazne. Neizmerna

morska obala bi bila zapuščena, ako bi ne bile tu in tam nastajene romunske čete, ki imajo tudi svoje vojaške vaje. Prisostvovala sva strelskim vajam. Ob tej priliki sem naletel med romunskimi vojaki na dva vojaka italijanske narodnosti. Poklicali so ju iz vrste. Pripovedovala sta mi o svojem burnem življenju in o svojih družinah, ki živijo v teh krajih, pa se trdno držijo svojih običajev in svojega jezika. Koliko naše krvi je raztreseno po širnem svetu!

Da bi izboljševizirali Španijo... Ko sva hodila z majorjem od vile do vile, mi je pripovedoval sledeče: Ta stran otoka je bila namenjena Španski mladini kot počitniška kolonija. Nekaj let, preden se je pričela v Španiji državljanska vojna, so sovjeti ponudili gostoljubnost več tisoč španskim fantom in dekletom, sinovom komunistov, ki naj bi tu letovali. Namen je bil prozoren: boljševiki so hoteli po tej mladini prekrvasiti Španijo z boljševiškim idejami. Od tod naj bi se potem širil komunizem po Evropi. To je bil dalekoviden načrt. Ti povabljeni, ki so se mudili tu, so bili edini tujci, ki so uživali gostoljubnost tega legega polotoka. Najbolj čudno pa je to, da je šla španska mladina na Krim, ko ji vendar v Španiji ne manjka ne sonca ne morja ne nabrežij! Vidi se torej, da je imelo sovjetsko povabilo politične namene. Na ta način so poglajali boljševiki Španijo v prepad in nesrečo. Ko so prodrale zavezniške čete v te kraje, je prišlo na dan vse podtalno delovanje boljševikov, ki naj bi dovedlo Evropo do revolucije.

Bivši pop — vrtar sanatorija. Z majorjem sva se vrnila v mesto. Pokazati mi je hotel stolnico, ki jo bodo te dni blagoslovili in izročili božji službi. — Rdečkariji so jo bili uporabljali za skladišče. Ker so jih motile cerkvene slikarije, freske, kipi in mozaiki, so stene prebelili z apnom. Ko so boljševiki odnesli pete, so se tu dogajali ganljivi prizori, ki potrjujejo, kako je ljudski duh še vedno veren. V hišo božjo so — noč in dan — prihajali romarji.

Najprej so poiskali svete ikone, ki jih je nad dvajset let hranil bivši duhovnik stolnice. Da bi bil bližje stolnici, se je vdnjal v nekem sanatoriju za vrtarja. Ikone in cerkvene zaklade je bil skril pred boljševiki, da jih izroči svojemu namenu, kadar pride ura. Dvajset let!

Ko sva stopila v cerkev, sva zagledala med verniki tudi različne rokodelce, ki so bili na delu: eden je obešal na steno ikono, drugi je čistil kovinate predmete, tretji je pometal tla, ki so bila nastlana z gručem. Tu je bila stara ženica, ki je vzbujala najino posebno pozornost. Oprala in polikala je bila pajčolane in jih je zdaj urejala na glavo in čez pleča Marijinemu kipu. To ni bilo kar tako! Njen pomagalec je stal na stolu in naravnava belu tkano; starka pa je zdaj od blizu, zdaj od daleč,

dajala vztrajnemu možu navodila, kako naj tu, kako naj tam naravnava blestečo se tkanino. Moški se je zelo trudil, da bi starki ustregel. Obema pa je bilo videti, kako sta srečna v delu okrog svoje ljube Marije.

Duševna hrana. Pri cerkvi je majhna ladjedelnica. Mizarji, kovači in kotlarji se sklanjajo nad svoje delo in hitijo kakor za stavo. Velike kose, se rabljene in ob krajev razcefrane pločevine, režejo na četverkotnike: kupola ima raztrgano streho, treba jo je prekriti!

»Kdo plačuje te delavce?« sem vprašal majorja.

»Nič. Sami so se ponudili, da bodo opravili delo brezplačno. Oni hočejo, da bo njihova stolnica posledaj še lepša, kakor je bila. Romunska vojaška oblast pa stori to, da razdeli dnevno med te pridne delavce nekaj hlebec kruha. Ta kruh bi lahko imenovali — dušna paša. To je tudi vse, kar dobijo ti dobri ljudje.«

Pa sem pomislil, kako plemenito maščevanje bi bilo, ako bi poklicali kakšnih petdeset najbolj gorečih rdečkarijev, da bi videli, kako njihovi napori niso mogli iztrgati vere iz duš tega dobrega ljudstva.

(Il Piccolo di Trieste — Guido Puccio.)

Skrivnost v zrcalu

Najdragocenejši svetišče japonske države.

V japonski pokrajini Yamato, v gaju leso stoji med javori majhen lesen tempelj, ki je na zunaj brez vseh okrasov, pa je vendar stala stavba več milijonov. V tem neznatnem templju je namreč najdragocenejša svetinja japonske države, in sicer: zrcalo sončne božice Amaterasu. Ta sončna božica pa je prababica samega japonskega cesarja.

Zrcalo se sveti tudi v temi.

Kako se je to zgodilo, da je vprav to zrcalo postalo tako dragoceno, pa razlaga shinto, to je državna vera Japoncev, takole: Amaterasu O'Mikami, hči obeh božanstev, ki sta ustvarili japonsko zemljo, je bila določena za sončno boginjo. A sprito divjosti nekega drugega božanstva se je skrila v skalnato votlino in na zemlji je nastala tema. Nenadoma je zagledala zrcalo, ki se je lesketalo na dnu votline. To lesketanje jo je izvabilo iz temine. Nato je spet poslal sonce, a duh boginje je živel v tistem zrcalu dalje in zrcalo so podedovali njeni potomci iz roda v rod — skozi 2000 let — do mikada, ki je zdaj vladar Japonske in po japonski veri potomec sončne boginje Amaterasu. Še danes se pravi »vladati po japonsko« smaturogo, kar pomeni »zadevati verske službe, to pa spet pomeni, da japonski cesar še zmeraj upošteva pomen svojih božanskih pradedov.

Tempelj za dvajset let.

Zdaj se ne, da nič več dognati, kateri je bil tisti človek, ki je zadnji videl zrcalo Amaterasu, saj ga ne sme nihče videti, nikar se ga dotakniti. Zaprt v prekrasni skrinji, je že več stoletij vse zavito v težko belo svilo, ki jo od časa do časa obnavljajo. Toda samo dvajset let je zrcalo v enem in istem templju. Ko mine teh dvajset let, ni tempelj nič več zadosti svet, da bi imel v sebi to zrcalo. Treba je zgraditi novega. A čeprav je tempelj tako neznaten in preprost, vendar je gradnja novega templja nekončno težavna, ker mora biti novi tempelj prav do poslednjega vlakca lesa popolnoma tak kot je bil prejšnji. Narejen mora biti iz istega materiala in le taki moški ga smejo graditi, ki so se izkazali kot krepkosti in pobožni ljudje. Včasih traja tudi po deset let, preden je zgrajen novi tempelj, saj se izvrši sleherni prijem — od sekanja dreves do poslednjega okrasa — po natančno predpisanih verskih ceremonijah. Zdaj je zrcalo sončne božice v templju, ki je bil dokončan l. 1929. Takrat so ga posvetili v navzočnosti članov cesarske hiše in najvišjih državnih uradnikov in duhovnikov. Še sedem let — pa se mora zrcalo preseliti v nov tempelj. Dotlej pa ga bodo naštevilne množice hodile gledat. Vsako leto poroma tjaka na sto tisoče japonskih romarjev in preden se vojaške oblasti ali uradništvo in predvsem cesar sam odločijo za kak važen ukrep, grede zmeraj prej v ta tempelj.

KUHINJA

Sladke paprike v slani vodi: Sladke paprike izdolbi ali razpolovi in nareži na rezance ter naloži tesno v kozarce ali lonce. Zalij jih s prekuhanjo in ohlajeno vodo in sicer vzemi na liter vode 15–20 dkg soli. Nalij po vrhu za pol prsta olja, zaveži in shrani.

Nadevane paprike v slani vodi: Sladke paprike izdolbi, nadevaj jih trdo z zeljem, katerega si prej razrezala na rezance, posolila in močno izžela. Nadevaj jih tesno v kozarce ali lonce, zalij s prekuhanjo in ohlajeno močno slano vodo (na liter vode 15 do 20 dkg soli). Nalij po vrhu za pol prsta olja, zaveži in shrani.

Fižol v slani vodi: Mlad fižol v strožju otrebi, drobno nareži, vlagaj in soli plast za plastjo, tako da porabiš na kilogram fižola 20 dkg soli. Fižol malo obteži, da stopi slanica čez. Zaveži in shrani na hladnem. Preden fižol rabiš, ga večkrat operi, da ne bo preslan.

»Seveda, krasti je hotel, potepuh, pa je bilo bržkone preveč pijače snoči,« je zaničljivo dejal hišnik.

Janko je bil tudi takih očitkov navajen. Tu je pa vedel, da stoji pred njim domač človek.

»Krsti? Še nikoli v življenju nisem kradel, le prošil in delal sem,« je odgovoril.

»Saj poznam take gospode z nedolžnim obrazom, a mene ne boš prepračil.«

Pograbil ga je za razcapan rokav in ga potisnil pred vrata.

»Boga zahvali, da ne povem gospodarju ali pa ne pokličem stražnika,« je še pridal in se vrnil.

Janko pa je zastrmel. Na beli plošči ob večnih vratih je bilo ime, njemu tako znano. Nič ni pomislil, vrnil se je v vežo in stekel navzgor po stopnicah. Roka se mu je tresla, ko je pritisnil na zvonec. Odprla mu je vrata mlada sobarica.

»Ali je gospod Jurij Lešnik doma?«

»Doma je, a nihče ga ne sme motiti, ker še spi. Kaj pa hočete?«

»Rad bi z njim govoril,« in sam je vstopil.

Lepo je bilo tu, vse svetlo in gladko. Iz sobe je stopil v lepi domači halji gospod Jurij Lešnik.

»Jurij, ali me nič ne poznaš?«

»Ne, kdo pa ste? Kako ste prišli v moje stanovanje?«

»Jurij, odpusti in vsaj usmili se me. Jaz sem Janko, tvoj brat.«

Gospod Lešnik je obstal. Brat? Janko? Že ga je hotel odpustiti, pa mu je obstal pogled v trudnem obrazu, srečal se je s trpečim pogledom. Stopil je k njemu in ga stisnil k sebi.

»Brat si mi, ostal boš pri meni.« Jankove oči so se orosile, odpočil se bo od svoje težke poti.

Modno pismo iz Rima

To poletje se je rimsko ženstvo spravilo na bela oblačila. Mrka, sicer toliko uporabljena črnina je odpravljena, in tudi obleke »imprimée«, ki jih je pri nas dosti videti, vidiš v Rimu le malokdaj. Belo je velika moda — in pogled na lepe Rimljanke z ožgano poltjo, pa v belih oblačilih, je res nekaj posebnega.

Vidiš bele šantunške ali platnene kostume s pisanimi lahkonimi svilnimi bluzicami. Zelo priljubljene in izredno praktične so bele platnene obleke z ovratnikom in žepi po športnem načinu. Popoldne ima Rimljanka prepasano ta-

ko obleko z raznobarnimi usnatimi pasovi ali trakovi, popoldne pa je ista obleka okrašena z veliko, pisano verižico, na rokavi ima široke zapestnice in v uhljih velike uhane — in je na videz povsem v drugi obleki. Ljubke so tudi zvončaste obleke iz čipkaste blaga, ki so preprosto prirojene. Za praznike prilike je najlepša skromna bela obleka iz svile.

Nogavice pa je Rimljanka kot nepotrebnost poletno oblačilo povsem odpravila. To je zelo razumljivo in pametno priznanje vojne gospodarstva, kot se Italijanka sploh v vsem izlaha prilagodi izrednim prilikam. V tem primeru za ženske pač ni prevelika žrtve, da so brez nogavic, saj ima človek pri vročini 35–40 stopinj Celzija najrajši tem manj na sebi. Ker so noge lepo zagorele, so ženske tudi brez nogavic lahko na cesti.

Kot nadomestek za nogavice pa imajo rimske ženske prav posebne sandale, ki imajo visoke plutovinaste podplate. Obuvalo je iz usnja, lesa, pisane slame, iz blaga — in to v vseh barvah in okrašeno z jermeni, trakovi in pentljami.

Tudi pokrival ni tu več videti, prav tako ne rokavice in drugih stvari, ki brez njih v prejšnjih letih brez dvoma ne bi nobena ženska stopila na cesto. Čas je tozadevno mnogo spremenil in odstranil marširake predsojce. Dan-današnja Rimljanka je — času primerno — skromna, preprosta, a zato nič manj lično oblečena kot prej, saj se je zaradi svojega dobrega okusa in čuta za skladnost brž navadila na obleke, ki so poceni, pa so navzlic temu vendarle lepe. Tozadevno je lahko Rimljanka za zgled vsem evropskim ženskam.

Da še enkrat spregovorimo o belih oblekah: tudi pri nas bi bilo prav, da bi imele ženske poleti bele obleke, kot je bilo to v prejšnjih časih, saj sonce tudi tu večkrat močno pripeka in bi belina oblek prav tako pristojala tudi našemu ženstvu.

Vsak dan presna jedila

Vsi imamo radi presno hrano v obliki sadja. Saj je tudi obče znano, da je sveže sadje bolj zdravo kot kompot ali mezza. Sveža hrana iz presne zelenjave pa je za naše zdravje prav tako dragocen. V presni zelenjavi so še vsi sokovi, predvsem vitamini. Nekateri so občutljivi za vročino in se s kuhanjem uničijo. Zato nam ni treba biti žal, če ne dobimo toliko sadja, kot bi ga radi imeli, le da pride na mizo zadosti presne zelenjave. Čudno je, kako so navodila za taka jedila še malo znana. Sicer jemo solato, pa kumare in paradižnike, a poleg teh je še mnogo drugih navodil za svežo hrano. Presna zelenjava ne zahteva nobenega truda in svežo hrano ima lahko vsaka hiša za prav majhen denar. Zanimivo je dejstvo, da je treba za jedila iz presne zelenjave polovico manj količine ko za kuhana jedila. Priporočamo vam, da presno zelenjavo in sočivje, ki je še nismo navajeni, primestamo spočetka k solati. Solata, ki nanjo naribamo korenje, je že za oko lepa, še bolj pa je okusna. Presna jedila utegnemo pripraviti na več načinov in imamo za to na razpolago: 1. jesh ali citronov sok; 2. mleko, kislilo mleko ali jogurt; 3. kuhano majonezo brez jajec. Vzameš eno osminko litra mleka, eno osminko litra vode, dva in pol dkg moke, nekaj maščobe, dve žlici jesh ali citronovega soka in sol. Vse to močno mešaš na majhnem ognju, dokler ne začne vreti. Potem majonezo odstaviš, a mešaš še dalje, da se ne naredi mrenica. Pravi okus dobijo te omake seveda šele po dodatku sesekljanih zelišč ali kislih kumaric ali paradižnikove meze itd., tako da je zmeraj malo spremembe.

Surovo cvetačo daš pred uporabo za četrt ure v slano vodo, da se očisti. Potem jo naribaš, ali sesekljaš ali zmelješ s strojem za rezanje mesa. Mlado korenje osnažiš s krtačko. Odlična je presna mešanica mladih korenčkov in mladega graha in polito z eno od prej navedenih omak. Pri sestavljanju presnih jedil je treba paziti tudi na barve. Priporočamo, da sestavite za presno jed tele vrste:

Špinačo, korenje, cvetačo.
Ohrovt, zeleno, paradižnike.
Endivijo (ali solato sploh), korenje, kumare.
Endivijo (ali drugo solato), zeleno, paradižnike.

Med zdravniki.

»Čujte, kolega, zadnjič sem dobil bolnika, ki ne more spati več kakor štiri ure. Za takega, sicer zdravega človeka, mora biti vsaka noč strašna.«

»To pa res ni nič posebnega, tudi pri nas imamo takega človeka pri hiši, pa je celo le tri mesece star.«

Križanka št. 47

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20				21											22			
23				24				25				26					27	
28			29				30	31		32		33	34				35	36
37	38			39	40	41					42	43	44	45	46			
47					48							49						
50				51				52						53				

Vodoravno: 1. slovensko mesto, 10. slovnici izraz, 15. čevljarska potreščina, 20. evropsko gorstvo, 21. kraj pri Repen Taboru, 22. svetopisemska oseba, 23. ženski okras, 24. poljski plevel, 25. slovenski šolnik, Vodnikov sodobnik, 26. trska, 27. gozdna ptica, 28. zgodovinska hrvaška pokrajina, 31. začimba, 34. kosaški poveljnik, 37. leposlovna oblika, 40. orkan (prvotni izraz), 42. ameriška država, 47. kemični element, 48. pripadnik verske ločine, 49. Mencingerjev roman, 50. vrsta pavov, 51. cerkvena enota, 52. turško orožje, 53. slovenski prevajalec. (Hauffove pravljice).

Navpično: 1. ljubljanka, 2. jed, 3. muza zvezdoznanstva, 4. zgodovinski hrvaški naslov, 5. poljsko mesto, 6. prodajalec jeshi, 7. pripadnik izumrlega naroda, 8. sivalna potreščina, 9. okrasno drevo, 10. kemična spojina, 11. švicarski kanton, 12. severnoazijski prebivalec, 13. indijska politična osebnost, 14. ruska reka, 15. gliva, 16. nemirno spanje, 17. nepravil oče, 18. starorimsko hišno božanstvo, 19. uradni spis (tujka), 29. severno moško ime, 30. vzhodni

krivoverec, 32. izraelska čudežna jed, 33. živalska noga, 35. egiptovsko božanstvo, 36. Zolajev roman, 38. tek, 39. žensko ime, 41. časovna enota, 43. industrijska rastlina, 44. finski pristanišče, 45. moški glas, 46. vojvodinski kraj.

Rešitev križanke št. 46

Vodoravno: 1. slamorenica, 13. posevek, 20. tatman, 21. Aida, 22. Leda, 23. mana, 24. rjavec, 25. opna, 26. fatalizem, 27. morala, 29. sladovol, 35. Osjoje, 36. iver, 38. Andaluzija, 41. divan, 43. nikotin, 45. namera, 46. 46. Maj, 47. Uda, 49. Aca, 50. bilo, 51. Ahaja, 52. Nana, 53. ras.

Navpično: 1. strmina, 2. Lajovic, 3. ata, 4. mrva, 5. omela, 6. raca, 7. Enos, 8. Zaplana, 9. Nin, 10. Ida, 11. Caf, 12. Ala, 13. Petejan, 14. oda, 15. salo, 16. emisija, 17. Vazov, 18. Encj, 19. kamen, 28. reka, 30. Alah, 31. Duma, 32. Ozej, 33. lira, 34. dama, 37. Rob, 39. Nil, 40. dno, 41. dan, 42. Ada, 44. ti, 47. Ur, 48. as.

za njegovo delo, za njegov znoj. Takrat, tam daleč je čutil domotožje, hrepenel je po vrnitvi, da bi spet videl rodno mesto, kostanjeve drevoorde, visoke tople, jezero z malimi tolni. In to domotožje je bilo močno, da ga je poglajalo iz tujih krajev in ga vlekel nazaj, tja odkoder je prišel. Težka je bila ta njegova pot, polna kamenja in trnja, polna trpljenja in lakote. Zdaj pa se je vrnil reven in betežen, v njem je bilo ubito vse lepo, kar je nekoč nosil v srcu, vsa njegova vera v človeka in bogastvo. Vzeli so mu jo, iztrgali iz srca in zdaj je bilo v njem tako prazno.

Kam naj gre? Ali naj gre na širno pokopališče, da na grobu matere in očeta prosí odpustčenja za vse hudo, ki jim ga je storil? Veliko je pokopališče, in groba ne bi našel. Znanci? Trpek nasmeš mu je šel krog ušes. Saj, ko je odhajal, so mu rekli, da zaman išče sreče v svetu, ker sreča je doma, če je še tako skromna, a edina je in največja. Brat? Ne ve za njega. Morda stanuje v predmestju, morda v kateri izmed teh palač, ki trosijo s svojih svetlih oken luč? Ne ve, kje je brat in kako naj ga išče?

Utrudil se je ob tavanju po ulicah, čutil je, kako mu bije v glavi in zavil v prvo vežo. Skril se je pod stopnice in v strahu pričakoval, kdaj bo prišel kdo, da ga bo vrgel čez prag, nekoč, da bo potepuha ni mesta. A nikogar ni bilo. Slisal je ljudi, ki so prihajali domov, slisal je, kako je hišnik zaklenil večna vrata in odšel v svoje stanovanje. Zaspal je od utrujenosti in prebudil se je, ko ga je nekdo zmajal za ramo. V polnu je zamrmral, a zbudil se je le. Pomel si je oči in zagledal starikav obraz. Sele počasi se je zavedel, kje je.

Vrnil se je

Topoli so šelesteli v lahнем večernem vetru, ki je pihljal prav toliko, da je preglabl liste. A ob vsakem pihljaju so se premaknili listi visokih topolov, katerih vrhovi so se prav rahlo majali. Na obzorju so se zadnji rdeči žarki borili z mrakom, ki je prihajal in padal na zemljo. Zasvetila se je zvezda večernica kot svetla lučka tam v daljini; edina je bila na nebu in naznanjala prihod svojih sestra. Luči v mestu so se prižigale druga za drugo, večerno življenje je vrvelo po ulicah, ljudje so hiteli, srečevali so se in pozdravljali, smeh mladih ljudi se je čul kot odmev mladega veselja.

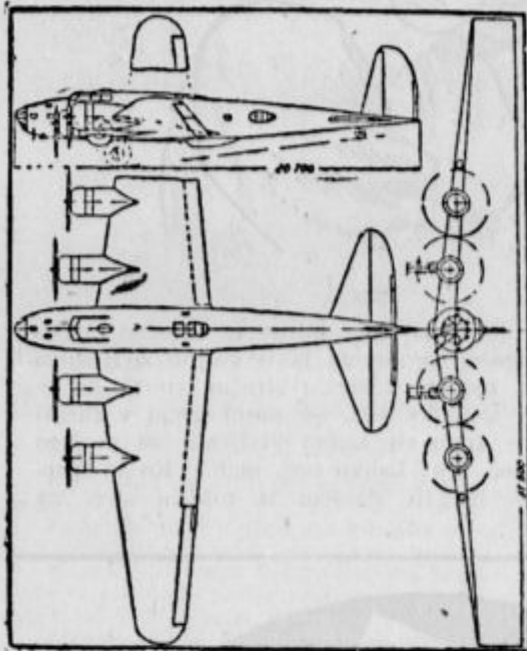
Janko pa je bil sam. Da, srečaval jih je mnogo, pozdravljal nikogar, ker teh ljudi ni poznal. Vsi obrazi so mu bili tuji, tuj je bil on svojemu rodnemu mestu, izneveril se mu je, zdaj pa se vrača k njemu, kot se vrača izgubljeni sin k svojem očetu. Čutil se je ulicami, ki so se spreminile, ob njih so nastale visoke palače z velikimi, svetlimi okni. Ko je odhajal pred dolgimi leti iz mesta je odšel z nado v srcu, da bo tudi on nekoč stanoval v taki palači. Življenje v tujni pa mu je dokazalo, da ni prostora zanj, pokazalo mu je vso svojo umazanost in vso spolzkost, ki je skrita v mehak baržun sladkega smeha.

Vračal se je, mlad po letih, a utrujen kot starec, naveličan vsega. Že prej je zvedel, da so mu starši pomrli, da mu je ostal le brat. In kje je ta? Kje naj ga išče truden mladeč, saj mu noge opletajo in v želodcu čuti praznoto. Janko je vajej tega, saj se je navadil lakote v daljnih, tujih mestih, kjer so mu ljudje milostno dajali kruha

Pomanjkljivost ameriške letalske proizvodnje

Strokovnjak Spartaco Trevisan poroča v listu »La Gazzetta dello Sport« z dne 7. avgusta o napakah ameriške letalske proizvodnje, kar zanimivo pokaže na najnovejšem ameriškem bombniku Boeing. Članek prinašamo dobesedno.

Znano je, da ima veliko vojnih ameriških letal, tako rekoč vsa, mnogo napak, ki se pokažejo šele v uporabi. Priznati pa moramo, da je delala ameriška tehnika z veliko naglico, vendar ji le manjkajo vojne preizkušnje. Saj je gradnja trgovskih, polniških letal povsem drugačna, kot je izdelava vojnih letal. V praktični uporabi so se izkazala letala, ki jih je dobavljala industrija onstran Oceana, da imajo mnogo napak, posebno so

pomanjkljiva glede na lastno varnost in glede oborožitve. Ameriški sistem »tekočega trakca« dopušča majhne napake, ki pri poznejšem sestavljanju letala povzročajo nenadomestljivo škodo. Leto usoda je doletela tudi znamenito Boeingovo štirimotorno letalo, »B 17 C«, ki je v svojem razvoju dobilo oznake »B 17 A«, »B 17 B« in končno »B 17 C«. Prvo letalo namreč ni ustrezalo zahtevam graditeljev, zato so ga morali postopno zboljševati. Vendar pa je treba priznati, da je bilo prvo letalo »B 17 A« znatno oboroženo in se je moglo uspešno upirati kakršnemu koli lovcu. Tu naj pomnimmo, da je oborožitev letala kaj malo vredna, če ima letalo hitrost, ki je zelo majhna v primeri z napadajočim lovcem. Da bi zmanjšali zračni upor in s tem zvišali hitrost letala, so graditelji zmanjšali velikost strojniških gnezdi, ki so prej štrleli na obeh straneh iz trupa. Izmed ostalih sprememb so najvažnejše te, ki skrbijo za čim večjo hitrost.

Boeing »B 17 C« je nizkokrilan z nepodprtimi krilom, ki je popolnoma iz kovine. Profil krila je skoraj simetričen in se tanjša proti koncu krila. Floris krila ima obliko trapeza z zaokroženimi konci. Štirje motorji tipa Wright »Cyclone« imajo po 1200 ks in so obdani s tako imenovanim NACA obročem za zmanjšanje zračnega upora. Propelerji lahko menjajo nastavitve.

Trup je tudi ves iz kovine in je okroglega preseka. Sprejda je prostor za opazovalca-bombardierja. Takoj za njim je prostor za pilota z dvema sedežema, ki imata vsak zase popolno krmilje. Za tem prostorom je prostor za ostale člane posadke. Obrambna oborožitev sestoji iz sedem strojnič, ki obvladajo ves prostor okrog letala. Za to je na spodnji strani trupa pritrjena majhna gondola. Tudi krmilne ploskve na repu so nepodprte in iz kovine. Kolesi sta na obeh straneh trupa pod srednjima motorjema in se med poletom pogneta v prostor med motorjem in krilom. Kolesi sta opremljena z zavorami. Tudi na repu je majhno kolo. Najvažnejši podatki letala so: razpetost kril 31,6 m, dolžina letala 20,2 m, višina 4,7 m. Teža praznega letala je 14.000 kg, polnega v letu pa 21.500 kg. Največja hitrost je 522,9 km na uro. Letalo lahko (praktično) doseže višino 11.186 m. Akcijski radij (t. j. daljava, za katero zadostuje množina goriva, ki ga nosi letalo s seboj) je 5630 kilometrov.

Priznati je treba, da je letalo »B 17 C« samo

NAROČITE SE NA II. LETNIK SLOVENEČEVE KNJIŽNICE

Program za II. letnik »Slovenčeve knjižnice« je tako pester in bogat, da bodo naročniki naše knjižnice in prijatelji lepega, dobrega čtiva naravnost presenečeni. Novost je tudi v tem, da bodo knjige, namesto vsakih 14 dni kakor v prvem letniku

izhajale trikrat na mesec.

Tako bomo izdali v II. letniku 36 knjig, razen še dveh nagradnih.

Romani, povesti in mladinske knjige so izbrane izmed naših domačih avtorjev (Jalen, Plestenjak, Krivic, Kunstelj, Beličič, Šali, Levstik, Trdina, Kersnik), kolikor je bilo mogoče dobiti, in skoraj iz vseh evropskih slovstev. Posebno iz italijanščine (Dante, Fogazzaro, Nicodemi, Milanese itd.), nemščine (Federer, Handel-Mazetti, G. Le Fort), francoščine, angleščine. S po eno knjigo so zastopani pisatelji Puškin, Gogolj, Ljescov, z dvema knjigama pa češka in slovaška književnost, z eno pa Hrvaška, Srbija, Bolgarija, Ukrajina, Norveška, Finska, Svica itd. Avtorji so izbrani od najstarejših do najnovejših.

Knjige II. letnika »Slovenčeve knjižnice«, bomo začeli po možnosti izdajati že septembra meseca, najkasneje pa 1. oktobra — zopet z našim znanim slovenskim pisateljem Janezom Jalenom, ki piše trilogijo iz dobe pred naselitvijo Slovencev v naših krajih nalašč za »Slovenčeve knjižnice«. Delo bo nosilo naslov »Bobri«. Prva knjiga pa naslov »Sam«. Prvo poglavje te knjige je izšlo že v Domu in svetu.

Naslove knjig bomo objavljali od časa do časa, kakor bodo pripravljene. Poskrbljeno je, da ne bo nikakih zamud in bodo knjige izhajale redno vsakega 1., 10. in 20. v mesecu.

Vsak reden naročnik II. letnika »Slovenčeve knjižnice« bo dobil dve lepi knjigi za nagrado.

Vsaka knjiga, broširana, za redne naročnike stane samo 6 lir. V prodaji po knjigarnah in trafikah bodo cene tudi višje.

Naročite se na »Slovenčeve knjižnice«, s tem boste dali dela in kruha številnim tiskarskim in drugim delavcem in njihovim družinam.

V polplatno vezane knjige bodo stale:

na navadnem papirju za redne naročnike à 13 lir

v nadrobni prodaji à 15 lir

V platno vezane knjige bodo stale:

na antičnem papirju za redne naročnike à 20 lir

v nadrobni prodaji à 25 lir

Takoj naročite »Slovenčeve knjižnice« pri naših inkasanth, pri podružnicah ali pri glavni upravi Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana ali pa enostavno z dopisnico na Upravo »Slovenčeve knjižnice«, Ljubljana, Kopitarjeva 6.

Poklic zdravnika

je bil v vseh časih, v vojni in miru, jako spoštovan. Že od nekdaj se je ta poklic odlikoval z veliko etiko ali pravoslovjem. Že v starem veku so se grški zdravniki zavezali s posebno prisego, ki se nanaša na ime Hipokrat, starega mojstra grške medicine, ki je bil 1. 460 pred Kr. rojen na otoku Kosu. Znamenita zdravniška prisega, ki je dokaz, da ni bil stari vek glede na etiko zdravnikov prav nič drugačen, kot je sedanjí čas, pa je imela tole besedilo: »Prisegam pri svetem Apolonu

po sebi spretno zamišljeno in dobro zgrajeno. Nese lahko veliko razseljiva, vendar pa je njegova hitrost in oborožitev premajhna, da bi vzdržala strelni učinek modernega lovca.

in Asklepiosu, pri Hygiei in Panakei in pri vseh bogovih in boginjah, ki jih tu kličem za pričjo, da bom iz vse duše in z vsemi svojimi zmoglostmi izpolnjeval te dolžnosti: Spoštovati hočem svojega učitelja, ki me je naučil zdravniške vede, kakor svoje starše, prispeval bom za njegovo preskrbo, ga bom podpiral v stiski, imel njegove potomce za svoje brate in jih poučeval v tej znanosti, če se ji bodo posvetili, in sicer brezplačno. Dalje bom zdravniško znanost zapustil svojim sinovom in sinovom svojega mojstra in vsem tistim, ki se zavežejo s to prisego, a drugim ne. Po svojih zmoglostih in svojem znanju hočem vse storiti za zdravje bolnikov in odstraniti vse, kar bi jim utegnilo škodovati. Nikomur ne bom dal kakega smrtonosnega strupa, tudi takrat ne, če bi me tega kdo prosil in tozadevno tudi ne bom nikomur nič svetoval. Prav tako ne bom

Dolgin - Debeluh - Ostrogled

Risbe: ROM — Besedilo po K. J. ERBENU

69.

POD OSTROGLEDVIMI OČMI SO SE RAZPADALE SKALE V PRAH IN GORA SE JE RAZBILA NA TISOČ KOSOV. V OSRČJU GORE JE NASEL BISER.

70.

DOLGIN JE Z DOLGIMI KORAKI PRINESEL OSTROGLEDA H KRALJEVICU, KATEREMU JE IZROČIL ZACARANI BISER.

nobeni ženski pomagal, da bi odpravila plod. Cisto in sveto hočem ohraniti svoje življenje in svojo vedo. Nikomur ne bom operiral kamne v mehuru, ampak bom to prepustil strokovnjaku. Kar koli bom videl ali slisal pri zdravniškem pregledu in zdravljenju ali sicer v kaki družbi, ne bom nikomur izdal, ampak bom to zase obdržal. Če bom tej prisegi zvest in je ne bom prelomil, še bom do konca dni veselil svoje vede in svojega življenja; a če bom prisego prelomil, naj me zadenejo vsa prekletstva in vse nesreče.

Sobe

Oddaje:

Kabinet

oddam čisti, pošteti ženski proti postrežbi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4463. s

Opremljeno sobo

lepo, sončno, parketirano odda mirna družina gospodini ali gospoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4461. s

Opremlj. sobo oddam

Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4499. s

Soba

s souporabo kopalnice v središču mesta oddam. - Ilija, na Stolbi 8, nad Mestnim domom. s

Opremljeno sobo

sončno, oddam. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 4493. s

Soba

z dvema posteljama se odda. Rožna ulica 32-II. s

Stanovanja

Oddaje:

Stanovanje

3 sob, pritlikline, vrt, na školjci blizu postaje, se odda 1. okt. Vseletiv takoj: 2 sobe na razpolago. Poizve se: Oblak. Poljanska 27. s

Jstejo:

Sivilja

samska, išče prazno eno- ali dvosobno stanovanje s številnim: najraje v bližini tržnice. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Plačam točno« 4476. s

Zamenjam

veliko dvosobno stanovanje (stara hiša blizu svetega Jakoba mostu, 180 lir) za manjše dvosobno če mogoče s kopalnico. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Center 4496«. c

Posestva

Parcela na Mirju

kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Brez posredovalca«. St. 4470. p

Filatelija

Filatelisti

Najugodnejši nakup vseh znamk, predvsem bivših jugoslovanskih, ruskih in okupacijskih, filatelistične literature, vseh vrst jol albumov, nudi filatelija Mladinske založbe, Ljubljana, Stari trg 30. s

Vajenci

Vajenca

stanujočega v mestu — sprejme takoj trgovina z mesnim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4419. v

Vajenca

proti plačilu sprejme za kleparsko in vodovodno obrt. Stanko Kezele, Bohoričeva št. 3. v

Vajenki

eno za trgovino s čevlji, eno za preševanje gornjih delov — sprejme »Triumf« Miklošičeva 12. v

Čitaite in širite »Slovenca«!

Malioglasi

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0,30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L. 1, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L. 0,60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Postrežnico

sprejem z 1. oktobrom. Stanovanje po dogovoru v hiši. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4418. b

Gospodinska pomočnica

večja kuhinja in gospodinskih del, se sprejme k eni osebi. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4478. b

Služkinjo

veščo tudi kuhe, sprejememo. Cerkvena 19. b

Strojepisko

povsem veščo v italijanski trgovski korespondenci ter jeziku in event. v slovenski stenografiji — išče Tehnična pisarnja za 1. september. — Obsežne ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 4484. b

Gospodinsko pomočnico

za vsa hišna dela in z znanjem kuhe, pridno in pošteno, z dolgimi spricavali, iščem za takoj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4508. (b)

Službe

Jstejo:

Gozdar

v pokolju, prosil za primerno zaposlitev, najraje kot hišni oskrbnik ali inkasant pri večjem podjetju. Ponudbe pod »Vesten 4465« upravi »Slov.«

Kuharica

išče službo pri boljši družini. Opravljala bi vsa hišna dela. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 4471. a

Dekle

išče službo gospodinske pomočnice ali v gostilno. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Majša 4495«. a

Absolventka

dvorazr. trg. šole — išče kakršno koli zaposlitev. Gre tudi k otrokom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4505. s

Obrt

Zdravilne massage

izvršuje najbolje in najceneje »Flora«, Resljeva cesta 8. r

Kupimo

Smrekovo čreslo

lepo, zdravo, suho in jezično — kupi vsako količino umjarna J. Lavrič, št. Vid pri Stični - Ljubljana. s

Izrabite priliko

prinesite vse vrste stare vreče, krojaške in šiviljske odrezke ter vse stare čunje, ki vam najvišje plača: Grebene Alojzij, Sv. Petra cesta 33, telefon 24-26. k

Omaro za obleko

dobro ohranjeno — kupim. Ponudbe s ceno na upravo »Slov.« pod »Omara«. s

Kupimo

otroške postelje, otroške vozičke, snažno pohištvo in druge uporabne predmete. — Trgovina »Oglede«, Mestni trg 3 - vhod skozi vožo. k

Gotovo imate tudi Vi

gramofon in plošče, ki jih ne rabite več. »EVEREST«, Prešernova 44, kupuje rabljene in tudi neuporabne gramofone in plošče in plača najvišje dnevne cene. k

Šivalni stroj

pogrezljiv, z okroglim čolnicom, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z opisom, navedbo znamke in cene je poslati v upr. »Slov.« pod »Singer« št. 4506. s

Lutz-peč

po možnosti zelene ali krem barve, samo dobro ohranjeno, kupim. »Everest«, Prešernova 44. k

Krojaške odpadke

volnene in bombažne, pletilske in šiviljske odrezke, kakor vse tekstilne odpadke, kupuje Gerkmann, Hrenova ulica 8. k

Prodamo

Otroški vozički

globoki in športni, najmoderneje oblike zopet na zalogi. Nova trgovina, Tyrševa št. 36 (nasproti Gospodarske zveze). l

Stenice

uničuje »PULECIM«, Inž. Prezelj, Ljubljana, Wolfova 3, uradne ure: 8-12. s

Ugodno naprodaj

zaradi opustitve lokala: moderna spalnica (orehova korenina), nekoliko rabljena, orehovo preplekana spalnica in komoda. Pohištvo Gluhak, Florjanska 19. s

Globok otroški voziček

drap, avtomodel, in šiviljni stroj naprodaj za 1100 lir. Marencičeva ul. št. 3, Moste. l

Perutnino

zajedajo uši. Mazilo zoper uši na perutnini je Inž. Prezelj »PERUTNIN«, Ljubljana, Wolfova 3, uradne ure: 8-12. s

Elegantna samska soba

s trdega lesa, naprodaj radi seltive za 4.800 lir. - Vprašati pri »Merkur«, Miklošičeva 20. s

Otroški voziček

rabljen, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4473. l

Prodamo

ogrodje za kavo s predalom, spalnice, kredence, posamezne postelje, zložljivo posteljo, otomane, različne mize in stokle, starejši pisalni mizi, trgovske pulte, dva šivalna stroja z dolgima čolnicoma, lepo veliko hoganjsko preprogo, gramofon, pletilski rešo, harmoniko in razno. — Trgovina »Oglede«, Mestni trg 3, vhod skozi vožo. l

Tisa - Taxus

dvoje 1,5 m visokih drevesc prodam. - Inž. Prezelj, Wolfova ul. 3. l

Vrtnarji

gnojite krizanteme s »PLODIN«-om, poseben sestavek za krizanteme. Inž. Prezelj, Wolfova ul. št. 3, Ljubljana. l

Piščance

za plemo, Rhode-Island, 1/2 mesca stare prodam. Inž. Prezelj, Wolfova ul. št. 3 (vprašati v ponedeljek). l

Omaro in posteljo

z dvema modrocema prodam. Jenkova 9. s

Otroških vozičkov

globokih in športnih je došla ravnokar nova pošiljka. Oglejte si našo veliko izbiro. Če e zmerne. »Tehnik« Josip Banjat, d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. l

Vsaka gospodinja

lahko hitro, temeljito in poceni očisti vse madeže na oblekah edinele z

Smacchiatore

all

Čistimadež

zahtevajte v vseh trgovinah in drogerijah glavna zaloga »Petronafta« - Ljubljana, Bleiweisova prej Tyrševa cesta 35 a. s

Nekaj korit za prašiče

poceni prodamo. Masarykova 58. l

Globok otroški voziček

malo rabljen, prodam. - Ciglarjeva ul. 12, Moste. s

Koza

piemenite pasme, tri mesece stara, naprodaj. — Polzve se pri spedičiji Ranzinger, Cesta Šoske divizije. s

Pohištvo

dobro ohranjeno, in žejezen stedišnik, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4504. s

346.

Davorinovo sporočilo je kar pretresalo Mirkovo ženo. Strah in obup sta se borila v njenem srcu. V duhu je že gledala moža — mrtvega. Nesrečna Zala je bila vsa zmedena in obupana. Toda kmalu se je opogumila in se pomirila. Pamet se ji je vrnila v glavo. Ni več plakala, ni vzdihovala, temveč postala je neobčutna za vsako nesrečo in za največje gorje.

347.

Z mirnim očesom je pogledala proti nebu in vzela iz nedrij podobno Matere božje, katero je bil pobožni menih Kapistran podaril njenemu rajnemu očetu, padlemu na vojski proti Turkom. Nato je pokleknila na tla in goreče molila, držeč v rokah sveto podobico. Iskrena molitev ji je vdahnila nov pogum in odločnost v srce. V njeni duši je bil sklep storjen.

348.

Po molitvi je rekla Zala mirno in odločno: »Ako je torej res mogoče, da morem jaz s svojim življenjem rešiti Mirka in njegove tovariše strašne smrti, se ne obotavljam niti trenutka več. Se nočoj grem v turški tabor in hočem žrtvovati lastno življenje za svojega Mirka. Lahko noč, oče! Lahko noč, mati! Ko to spregovori, se hoče iztrgati staršem iz rok in steči na Gradišče.

Non occorre chiederlo al primo che passa...

Ni treba spraševati mimoidočih...

basta il tuo buon senso per convincerti che devi rischiare 12 Lire per tentare di svegliarti milionario. Già 21 possessori di un biglietto lo sono diventati. Può essere questo il tuo turno. Apri la porta di casa tua alla Fortuna comperando oggi stesso qualche biglietto.

zadošča že tvoj zdravi razum, da se boš prepiral, da moraš tvegati 12 lir, da poskusiš zbuditi se milijonar. Ze 21 lastniki po eno srečko so to postali. Lahko je sedaj vrsta na tebi. Odprj vrata svojega doma Sreči s tem, da kupiš še danes kako srečko.

REGALA MILIONI a chi acquista un biglietto per L. 12—

DARUJE MILIIONE tistemu, ki kupi srečko za Lir 12—

Pohištvo

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 13

Moderna spalnica
in kuhinja po ugodni ceni proda mizarstvo Velkavrh, Krakovska ul. 7, Ljubljana. • Sprejemam naročila.

Moderno spalnico
orohovo, furnirano, solidna izdelava, proda po nizki ceni mizarstvo Art-nak Josip, Jenkova 7. 8

U najem

Čevljarna
kompletna, s stroji, modeli in kopiji, se odda ali se vzame zmožen družabnik. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Vpeljane« št. 4509. (n)

Razno

Novi naslovi
Franciškanca ul. 3.
Telefon 45-13.

Krmo za kokoši
zamenjam za jajca, Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prilika 4501«. 1

Denar

Vse denarne
in trgovske posle

izvršim hitro in točno
Obrnite se na: **Rudolf Zore**, Gledališka ul. 12.
Telefon 88-10.

Naročajte in širite
»Slovenca«!

„PAPRIKA MARICH“

Pepe rosso italiano. Italijanska paprika. Garantito puro. In vendita presso negozianti di Generi Alimentari e Comestibili.

DITTA M. MARICH
TORRE ANNUN. CENTRALE (Napoli)

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Prva ljubezen dekletkega srca v argentinskem filmu mladosti in neugnanosti
Zaljubljena dekleta
Biser južnoameriških lepotic Delia Garges
KINO MATICA - TEL. 22-41

BOCCACCIO
Pikantne pustolovščine in ljubavni zapetljaji v Firenci v XIII. stoletju
Clara Calamai, Osvaldo Valentini itd.
KINO UNION - TEL. 22-21

Zelo zanimiv in obenem delikaten
Škandalček
(SCANDALO PER BENE)
v istoimenskem filmu iz starih beneških patriarhalnih časov.
V glavnih vlogah: Evi Mastagliati, Giuseppe Porcili, Camillo Pilotto, Režija: Edoardo Gattolusi
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Sport, glasba in ljubezen v veselejšem filmu
Pogum, Jurij!
V glavni vlogi George Formby
Zanimiv film iz cirkuškega življenja
Beli tiger
Hans Junkermann-Charlotte Susa
Predstave: delavnik ob 17.30, nedelja 14.30 in 17.00
KINO KODELJEVO TEL. 41-64

Dr. Franc Jež

odvetnik

se je po trudapolnem življenju preselil v boljšo domovino k svojemu Očetu v torek, dne 4. avgusta 1942 v Belgradu. Maša zadušnica se bo brala v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani dne 11. avgusta 1942.

Ljubljana, Belgrad, 9. avgusta 1942.

žalujoče družine:

JEŽ — dr. POVALEJ — KRISTAN

Giovanni Vergas

38

Tone Nevolja

Roman.

»Meni! Meni!« je vpil, grabeč vrv, ki je hitro drsela in se mu je hotela izmuzniti iz rok. Tudi Aleš se je je oprijel, z vsemi svojimi močmi in tako jima je uspelo, da sta jo parkrat ovila okoli krmilnega droga ter so ju carinske straže potegnile na obrežje.

Gospodar Tone pa ni kazal več znaka življenja in ko so mu približali luč, so videli, da mu je obraz umazan od krvi, tako da so ga vsi smatrali za mrtvega in so si nečakali pulili lase. Toda po nekaj urah so pritekli don Mihael, Rok Spatu, Vane Pizzuto in vsi ostali delomrzniki, ki so bili v krčmi, ki je dospela novica in so ga s svežo vodo in drgnjenjem zvedel spravili k zavesti. Ko je ubogi starec zvedel, kje se nahaja in da je bilo manj kot eno uro hoda do Trezze, je dejal, naj ga na lestvi preneso domov.

Maruzza, Mena in sosede, ki so na trgu vreščale in se udajale po prsih, so ga videle prihajati tako, zlekujenega na lestvi in z belim obrazom kot mrtvega.

»Nič! Nič!« je zagotavljal don Mihael, na čelu množice. »Brez pomembna stvar! In tekel je k lekarnarju po zdravilni kis. Don Franco je prišel osebno, držeč z obema rokama stekleničico in pritekli so tudi Gosja noga, botra Gracija, Zuppidi, boter Čebula in vsa sosenska v Nerovo ulico, kajti ob takih prilikah se po-

koplje vsak spor. Prišla je tudi Locca, ki se je vedno podajala tja, kjer je bila množica, vselej ko je ponoči ali podnevi zaslišala v vasi trušč, kot da ne bi aklard zatislila oči in bi vedno čakala svoje Menice. Tako da so se v uličici pred hišo Nevolj ljudje gnetli, kot da bi tam bil mrtvi, da je morala sestrična Ana zapreti vrata pred nosom vseh.

»Pustite me, da vstopim!« je vpila Nunziata in udarjala s pestjo po vratih, ko je pritekla le napol oblečena. »Pustite me da vidim, kaj se je zgodilo pri botri Maruzzi!«

»Bilo je tedaj brezkoristno, da so nas poselali zaradi lestve, ko nas potem ne puste v hišo. da bi videli, kaj je,« je razgrajal Loccin sin.

Zuppidi in Rožičevka sta pozabili vse srdomotne besede, ki sta si jih bili izrekli in klepetali sta pred vrati, z rokami pod predpasnikom. »Ta poklic je že tako ustvarjen, da človek nazadnje pusti svojo kožo. Žena, ki omoži hčer s pomorščakom, je govorila Zuppidu, jo vidi neki dan, kako se vrača domov kot vdova, in še s sirotami po vrhu, kajti če bi ne bilo dona Mihaela, bi one noči ob Nevolj niti seme ne ostalo. Najboljši je poklic tistih, ki ničesar ne delajo in si vseeno prislužijo kruha.« kot don Mihael na primer, ki je debel in zalit bolj kot kanonik, hodi vedno oblečen v suknjo, žre si pol vasi in vsi se mu dobrikajo. Tudi lekarnar, ki je hotel premodriti kralja, se mu je globoko odkrival z ogromnim črnim klobukom.

»Nič ni, odvezali smo ga. Toda če ne bo mrzlice, bo šel,« je prišel povedat don Franco. Tudi Gosja noga je hotel iti pogledat, ker

je bil domač, in gospodar Fortunat in kdorkoli, ki se mu je posrečilo, da je vstopil s pomočjo komolcev.

»Obrab mi prav nič ne ugaja!« je razsodil gospodar Čebula in zmajal z glavo. »Kako se počutite, boter Tone?«

»Zato ni hotel gospodar Fortunat dati svojega sina sveti Agati,« je medtem govorila Zuppidi, ki so jo bili pustili na vratih. »Tisti možakar ima dober nos!«

In Osa je dodala:

»Kdor ima blago na morju, nima ničesar. Treba je imeti zemljo na soncu, to je treba.«

»Kakšna noč je prišla za Nevolje!« je vzkljnila botra Gospa noga.

»Ali ste opazili, da prihajajo v to hišo vse nesreče ponoči?« je pripomnil gospodar Čebula, ko je šel iz hiše z donom Francem in botrom Tinetom.

»Da bi si prislužili košček kruha, ubožci!« je dodala botra Gracija.

Dva ali tri dni je bil gospodar Tone bolj na onem kot na tem svetu. Mrzlica je nastopila, kot je bil dejal lekarnar, toda nastopila je tako močna, da bi skoraj odnesla bolnika. Ubožec ni več tožil v svojem koticu, z obvezano glavo in s porašeno brado. Mučila ga je le močna žeja in ko mu je Mena ali Dolginka dajala piti, je zgrabil vrv s tresočimi rokami, da se je zdelo, kot bi ga jima hotel ukrasti.

Don Ciccio je prihajal zjutraj, zdravil je bolnika, mu otipaval žilo, hotel mu je videti jezik in je odhajal zmajujoč z glavo.

Neko noč so celo pustili goreti svečo, ko je bil don Ciccio močnejše zmajal z glavo. Me-

na je postavila zraven sliko Madonne in molili so rožni venec pred posteljo bolnika, ki ni več dihal in ni hotel več niti vode. Nihče ni odšel spat, tako da si je Lia lomila željusti od zevanja zaradi močne zaspanosti. V hiši je vladal zlovesč molk, tako da so vozovi, ki so peljali mimo po cesti, povzročali poskakovanje kolarcev po mizi, da so se zgrozili oni, ki so bdeli pri bolniku. Tako je minil tudi ves dan, sosede so stale na vratih in tiho klepetale med seboj, ter gledale skozi odprto vrata, kaj se dogaja. Proti večeru je gospodar Tone hotel z ugašujočimi očmi videti vse svoje, enega za drugim in je vprašal, kaj je bil rekel zdravnik. Tone je bil poleg vzglavlja in je plakal kot otrok, kajti mladenič je imel dobro srce.

»Ne joči!« mu je dejal ded. »Ne joči. Zdej si ti poglavar hiše. Misli na to, da so vsi ostali tebi v breme in delaj, kot sem delal jaz.«

Ko so čule tako govoriti, so žene in celo mala Lia pričele vpiti, z rokami v laseh, ker ženske ob takih prilikah nimajo razsodnosti. Niso opazile, da se je ubožcu vznemiril obraz, ko jih je videl tako obupajoče, kot da bi umiral. On pa je govoril dalje z medlim glasom: »Ne delajte velikih stroškov, ko me ne bo več. Gospod ve, da ne moremo trošiti in se bo zadovoljil z rožnim vencem, ki ga bosta zame molili Maruzza in Mena. Ti, Mena, ravnaj vedno, kot je ravnala tvoja mati, ki je bila sveta žena in je tudi ona videla gorja. Imela boš pod svojim okriljem svojo sestro, kot koklja svoja piščeta. Dokler si boste med seboj pomagali, se vam bado zdale nesreče lažje. Zdej je Tone odrasel in kmalu vam bo tudi Aleš lahko pomagal.«